

Imies

REVUE PRE DUCHOVNY ŽIVOT

OBSAH:

Ročník III

1943.

Číslo 8.

Cesty. Haranta: Omša ex voto 337. Müller: rodzený život človeka 338. Soukup: Dôkč 341. Horniak: Kridla, či príťaž 347. Šima: Na 85. výročie lurdských zjavení 352. Naše deje. Horniak: Práva srdca 361. Carbone: nosť katolíckych talianskych vysokoškôl 368. Do výšav 374. Život 377. Literatúra

Revue SMER.

REDAKTOR: prof. Dr. Inocent Müller, OP.

SPOLUREDAKTOR: P. Aquinas M. Gabura, OP.

SPOLUPRACOVNÍCI: P. Mag. Dr. Metod Habáň, OP; univ. prof. P. Mag. Garrigou-Lagrange, OP, Rím; univ. prof. Dr. P. Mag. Gašpar Friethoff, OP, Fribourg; prof. P. Emilán Soukup, OP; univ. prof. Dr. Jozef Búda; univ. prof. MUDr. Jozef Babor; univ. prof. MUDr. Alojz J. Chura; Dr. Pavol Beňuška; prof. Dr. Anton Šurjanský; prof. Dr. Max. Chladný Hanoš; JUDr. Juraj Rajec; Dr. Ján Mastýľak, CSSR; prof. Ján Haranta; prof. Juraj Kohút.

Redakcia a administrácia: Trenčín, Nám. sv. Anny 1.
Telefon Trenčín 2416.

Časopis vychádza prvého každého mesiaca okrem prázdnin. Závierka čísla do 5. v mesiaci. Predplatné na rok 36.50 Ks. Bohoslovci a študenti 25 Ks. Pre Maďarsko 8 Pengő. Číslo šeku revue Smer 6181.

VŠETKÝM SMERISTOM. Všetci dobre viete, že v dnešných časoch, hoci nestúpa hodnota vecí, stúpa ich cena. Ba stáva sa aj to, že keď vecná hodnota vecí klesá, ich cena neklesá, ale naopak, stúpla. Toto veľmi pocíujeme aj v kníhtlačiarňach, no jednako usilujeme sa aj vo vojnových časoch ísť svojim čitateľom v ústrety vo všetkom. Doteraz doplácali sme na všelijaké predpísané prirážky, ale predplatné sme nezvýšili; všetko sme hradili zo študentského fondu. V poslednom čase kníhtlačiareň bola nútená zakúpiť papier za zvýšenú cenu, a to, pravda, my musíme zaplatiť. Položka je veľká. Predplatné do konca roka ani teraz nezvýšime, lebo sme presvedčení, že smeristi pochopia, o čo v dnešných časoch ide, a že nám pomôžu všetko zaplatiť. Preto vkladáme složenky a odvolávame sa na veľkodušné srdcia. Viete dobre, že pre nás peniaze sú iba prostriedkom na uskutočňovanie poslania všefudského, nadprirodzeného, bez ktorého každé ľudské úsilie vyzneje v katastrofálnu prázdnotu ducha, ktorú v modernom slovníku pomenovali medzinárodnou neistotou. Smeristi, keď klopec na vaše šľachetné srdcia, prosíme len tehličku na budovu, ktorú na Slovensku chceme postaviť spolu s vami. Verím, že táto výzva nebude márna a že nám pomôžete hradiť nepredvídané doplatky.

Ján Haranta:

Omša ex voto.

*Päť rokov tomu. Jeseň. Nebo čisté
a rozsýpané šuští dolu lístie,
astrami smútku zakvitajú chrámy,
tak o tom čase myseľ rozpráva mi...*

*Ďaleko z domu. Láska naliehala
písavať matke listy Do videnia,
kde prvú slasť som zažil Premenenia,
zas všetko krajšie úfnosť spatriť mala,*

*A stichol škripot kolies vozatajov
a iné časy rozbreskly sa z tajov.
To verím pevne, čo mi viera dala,
že ruka božia viesť ich neprestala.*

*Lež keď sa v roku rozpáperia lúky
a v detských očiach nová radosť zhára,
znie pripomienka s lístku breviára,
že obeť svätú priniesť mám za muky,
čo v minulom, i v tomto, v ďalšom čase
v beztvárnom smútku trápia duše naše
a Prozreteľnosť v rumoch toľké chrámy
pre budúcnosť či koniec ticho chráni?*

Prirodzený život človeka¹⁾.

Dr. Inocent Müller, OP.

Za poltrefaroka obširne sme písali o témach: V čom spočíva kresťanská dokonalosť, o záväznosti k dokonalosti a napokon o prostriedkoch na dosiahnutie dokonalosti. Teraz bude reč o samom nadprirodzenom živote. Logickejšie by bolo, keby sme boli najprv vysvetlili podstatu nadprirodzeného života, lež v Smere sledovali sme praktický cieľ: Hneď na začiatku museli sme poukázať, že vyšší duchovný život nie je nijaký luxus alebo výsada niektorých vyvolencov, ale že Boh každého volá k tomuto životu. Tento predsudok chceli sme vyvrátiť, a preto sme dokázali, že k správne-
nemu duchovnému životu všetci sme viazaní. Tým bolo tiež odôvodnené smeristické hnutie na Slovensku a naše úsilie vychovať náboženskú a duchovnú elitu katolíckych inteligentov.

V nasledujúcich článkoch budeme študovať podstatu nadprirodzeného života. Aby sme lepšie poznali vznešenosť tohto života, ktorý nám Pán Boh dáva zadarmo, dobre bude aspoň nákrátko opísať prirodzený život človeka, ktorý nadprirodzeným životom nebýva zničený, lež zachovaný a zdokonalený.

Človek je naozaj tajomná bytosť, složená z tela a z duše, z hmoty a z ducha, ktoré v najužšom a v najintímnejšom spojení tvoria jednu prirodzenosť a jednu osobu. Môžeme povedať,

¹⁾ Svätý Tomáš Akv.: Suma teol. I, ot. 93—102; Garrigou-Lagrange, OP: *Perfection chrétienne et contemplation*, sv. I., str. 47 a nasl.; *De revelatione*, sv. I., str. 197 a nasl.; A. M. Meynard, OP: *Traité de la vie intérieure*, časť I., str. 3 a nasl.; Chrysogonus a Iesu Sacramentato, OCD: *Asceticae et mysticae summa*, str. 1 a nasl.; Matthias J. Scheeben: *Die Natur und Gnade*, str. 15 a nasl.; Dr. M. Matthijs, OP: *De imagine Dei in homine secundum doctrinam S. Thomae Aq.*; A. Tanqueray: *Précis de heologie ascétique et mystique*, str. 36 a nasl.

že svet duchovný sa spojil a prenikol svet hmotný a vznikla takto bytosť, ktorá predstavuje dokonalosť vesmíru v malom vydaní; je to malý vesmír, mikrokozmos, ospevujúci nekonečnú božiu múdrosť, ktorá v krásnu bytostnú jednotu spojila dve, celkom rozlišné bytosti. Malý vesmír, ktorý predstavuje človek, je plný života. Svätý Gregor Veľký rozlišuje v človeku tri životy: život rastlinný, živočíšny a rozumový. Človek žije ako rastlina, lebo prijíma pokrm, rastie a rozmnožuje sa. Žije tiež ako zvierka, lebo smyslami poznáva vonkajšie predmety, má smyslovú žiadostivosť, vášne a samovoľne sa pohybuje. Napokon rozumovým životom sa podobá anjelom, lebo rozumovo poznáva nadsmyslové bytie, pravdu, a vôľou slobodne vyberá rozumom predkladané dobro.

Tieto tri životy nie sú v človeku akési samostatné jednotky, ale jeden preniká druhý; je medzi nimi súradnosť a podradnosť, ktorá má jeden cieľ: dokonalosť celého bytia, celého človeka. Lebo zdravý rozum a biologický zákon súčasne diktuje, že v každom složenom bytí život sa udržuje a rozvíja len vtedy, keď medzi jednotlivými prvkami je súradnosť a keď jednotlivé prvky sú podradené prvku hlavnému, ktorý ich používa, aby sa pri živote udržal. Preto v človeku schopnosti nižšie — rastlinné a smyslové — musia byť podrobené rozumu a vôli. Táto podmienka pravého ľudského života je nenahraditeľná; kde chýba alebo kde nie je celkom uskutočnená, tam sa život zoslabuje, až napokon prichádza smrť; lebo kde nie je v organizme podradnosť, prichádza rozpadávanie prvkov, ktorá končí smrťou.

Preto nielen sväté Písmo, lež aj pohanskí, zdravo uvažujúci filozofi pomenovali život bojom. Hej, život je boj, lebo naše nižšie schopnosti s celým zápalom túžia po rozkošiach, po smyselnej slasti, kým schopnosti vyššie sú zamerané k čestnému dobru. A medzi tými dvo-

na schopnosťami často prichádza k boju. Veď skúsenosť nás učí, že mnohé veci, ktoré sa nám páčia alebo ktoré pokladáme za užitočné, nie sú vždy mravne dobré. A tuná rozum musí urobiť poriadok, musí bojovať proti nižším náklonnostiam a nad nimi zvíťaziť. To je boj ducha proti telu, boj vôle proti vášňam, ktorý neraz je prudký a bolestný, lebo sa odohráva v samom človeku, ktorý nebyva vždy na každý útok pripravený.

Ale načim vedieť, že hnutia nižších schopností, hoci by boli aké silné, dajú sa ovládať. Veď naporúdzi je veľká sila vôle, ktorá pomocou rozumu má nad vášnivými hnutiami štvorakú moc: Moc predvídania, ktorá spočíva v tom, že múdrou a stálou ostražitosťou predvídame a súčasne predchádzame alebo zamedzujeme zbytočnú obrazivosť, citovosť, vnímavosť a nebezpečné hnutia. Ďalej moc zakázať alebo mierniť prudké a náhle hnutia, ktoré vzniknú v duši. Tak napríklad môžem zabrániť očiam dívať sa na nebezpečný predmet, svojej obrazotvornosti môžem zakázať zdržovať sa pri zlých predstavách; keď sa ozve v duši hnev, môžem ho zmierniť, ovládať sa. V moci vôle je tiež zosilňovanie alebo zoslabovanie hnutí vášni. Napokon vôľa má moc riadiť všetky hnutia k dobru, a tým ich odvracia od zla. Človek teda má možnosť a prostriedky vládnuť nad hnutiami nižších schopností, víťaziť nad nimi, aby nebol ich otrokom.

Okrem týchto vnútorných bojov v duši človeka ozýva sa hlas proti Stvoriteľovi. Pravda, zdravým rozumom všetci poznávame a teoreticky aj uznávame, že vo všetkom musíme sa podrobiť svojmu najvyššiemu Pánovi, musíme ho poslúchať. Nuž a táto poslušnosť tiež niečo človeka stojí. Človek túži po nezávislosti, chce byť samostatný a preto nerád sa kloní pred božou autoritou. V duši človeka ozve sa pýcha, ktorá mu nahovára, že mu bude lepšie, keď

bude rozkazovať. A nad pýchou človek zvíťazi iba pokorným uznaním svojej úbohosti, svojej nehodnosti a slabosti, lebo len tak uzná neodškriepiteľné práva Stvoriteľa na stvorenie a vo všetko sa mu podrobí.

Teda už v prirodzenom stave každý človek musí bojovať proti trojakej žiadostivosti, aby sa udržal na ľudskej výške.

Keď človek v boji statočne vydrží a nepodľahne zlým náklonnostiam, právom môže očakávať nejakú odmenu. Jeho nesmrteľná duša príde na hlbšie a väčšie diskurzívne poznanie pravdy a Boha a tiež k čistejšej a trvalejšej láske. A zas naopak, keď v boji dobrovoľne padne a ťažko sa prehreší proti zákonu a keď pred smrťou svoj čin neľutuje, nepríde k životnému cieľu, zaslúži si trest, ktorý spočíva v tom, že neuvidí Boha a bude trápený trestami primeranými veľkosti a ťažkosti hriechu.

Toto je človek ako koruna stvorenstva, ako najdokonalejší tvor vesmíru. Lež dobrý Pán Boh neuspokojil sa len tým, že človeka obdaril toľkými a takými prirodzenými darmi, že vyniká nad všetko stvorenie. On ho vyzdvihol k vyššej dôstojnosti, keď ho obdaroval mimoprirodzenými a nadprirodzenými darmi. O vyzdvihnutí človeka do nadprirodzeného stavu bude reč v ďalších článkoch.

Dokonalí.

Teolog. prof. P. Emilián Soukup, OP.

Posledné skúmanie o najhlbších dosiahnuteľných koreňoch ľudského života potvrdilo odvekú zásadu viery, že Boh všetko stvoril so zákonom čo najväčšieho možného zdokonaľovania. Dr. A. Parkos-Nitra vraví o telesnom živote: „Životné činnosti spôsobujú vývoj k rozvoju, ktorý sa ukazuje aj u poškodeného organizmu, ba práve u tohto, a ktorého cieľom je

dokonalý jednotlivec svojho druhu. Rozličné bytosti neusilujú teda o dajakú formu dokonalosti, vlastnú im ako jednotlivcovi, ale každá sa vyvíja v smere dokonalosti vlastného druhu. Toto úsilie ovláda nielen individuálny vývoj, ale aj celý vývoj kmeňov. Teda nemyslím, že cieľ vývoja je v samom jednotlivcovi, ale že jestvuje aj nadindividuálny cieľ, ktorý spočíva mimo daného jednotlivca."¹

Ak pridáme k prírodovedeckej myšlienke myšlienku viery, že božia milosť nenarúša prirodzenosť, ale ju zdokonaľuje, to jest povznáša a dopĺňa jej možnosti, zachovávajúc pritom zákony a spôsoby života prirodzenosti, povieťme najprenikavejším bohovedeckým spôsobom myšlienku o kresťanskej dokonalosti tými istými slovami uznaného odborníka v bádani o živote, len prenesenými do vyššieho, božského poriadku: Boh ustálil, aby životné úsilie človeka smerovalo k nadprirodzenému cieľu. Preto dal mu posväcujúcu milosť, aby spôsobil tak nový vývin a rozvoj životnej činnosti ľudskej duše, ktorý sa má ukazovať tiež u poškodenej duše, ba priam u nej. Cieľom tohto rozvoja, povinného pre bezvýnimočné povýšenie na cestu k nadprirodzenému cieľu, je nadprirodzene dokonalá ľudská duša. Rozličné ľudské bytosti teda neusilujú o dajaký spôsob dokonalosti duchovného života, vlastný len im ako jedincom, ale každá duša sa má vyvíjať smerom k dokonalosti spoločnej všetkým dušiam, povýšeným do nadprirodzeného života vo viere a milosti. Tento spôsob smerovania k dokonalosti ovláda vývoj celej pospolitosti kresťanov. Teda vývin k dokonalosti neurčuje sám jediniec; je tvar dokonalosti, ležiaci mimo jedinca, ktorému sa každý jediniec musí podrobiť a prispôbovať.

Z vecného použitia prírodovedeckej poučky vidíme dvoje: Najsamprv dôkaz zo samej pod-

¹ Pojem života vo fyziológii 1934.

staty ľudského prirodzeného života, že nadprirodzená dokonalosť je povinnosťou každého kresťana nejakým spôsobom a v nejakom stupni; po druhej vidíme potrebu ustáliť dajako spôsob dokonalosti, ktorý by bol mimo povahy jedinca, ktorý by mohol byť cieľom úsilia každej kresťanskej duše, žijúcej v milosti a božej láske. Svätí sú učiteľmi v prvom aj v druhom.

Dokonalý kresťanský život je úplný rozvoj možností, ktoré ľudskej duši poskytuje milosť, viera a láska; je život v mravoch, riadených náboženstvom, a to spôsobom, ktorý prekročil neúplnosť a polovičatosť, ktorú sa usiluje dôsledne vymýtiť vo všetkých odboroch. Dokonalosť je šľachtenie ducha, aby uchoпил svätú pravdu, nakoľko možno v celej jej plnosti a hĺbke; šľachtenie vôle a srdca, aby mali svätú lásku v celej jej rýdzosti a sile; šľachtenie výkonných síl, aby sa navonok bezchybne prejavovali skutkami svätej lásky. Svätí ukazujú smysel zásady, ktorú božský Spasiteľ hlásal od začiatku svojej pôsobnosti, zásady o väčšej spravodlivosti.

V dňoch jeho pôsobnosti videlo sa nemožným ešte dokonalejšie zachovávať boží zákon, ako ho zachovávali farizeji a zákonníci so skoro tisícimi podrobnými predpismi. A jednako Pán vraví: „Ak vaša spravodlivosť nebude väčšia ako farizejov a zákonníkov, nevojdete do nebeského kráľovstva.“ Osobnosti a spôsob náboženského života svätých zrejme ukazujú, že táto väčšia spravodlivosť je povinný cieľ a povinná úloha, ktorej každý kresťan musí venovať všetky svoje sily ducha. Vidíme totižto postavy svätých nielen v pustovniach, ale bez výnimky v každom období ľudského veku, v každom postavení ľudského života, v každom odbore najrozmanitejších ľudských činností, možností aj nemožností. A každý do okruhu svojich životných okolností volal ku svojim

druhom slovo svätého Pavla: „Prajem si, aby všetci ľudia boli ako ja.“²

Na svätých sa tiež javí nadindividuálny, obecný ráz, ktorý musí mať dokonalosť a úsilie o dokonalosť u každého kresťana. Obecný ráz, ktorý nie je výlučným, nenapodobiteľným svojrázom jedinej a ojedinelej osobnosti. Na svätých zreteľne vidíme pokračovanie božej myšlienky, uloženej v prírodnom zákone o dokonalosti, ako sme ju uviedli na začiatku: že aj duchovná nadprirodzená dokonalosť je približovanie jedinca ideálnemu vývinu celku.

V nadprirodzenom živote nejde o rozmanité druhy ako v prírode, kde druhy sú odchodné, napríklad človek, zviera, bylina; v nadprirodzenom rozvoji ľudskej duše je len jeden druh, lebo je len jeden ideál tohto rozvoja, totižto božia dokonalosť, ako ideál postavená vo vtele nom jednorodenom Božom Synovi. Čím viac sa duša priblíži k tejto dokonalosti, tým viac je tiež dokonalejšia a tým je v nej ucelenejšie vyjadrená úplnosť bytia, ktorá stojí nad bytím jedinca ako takého. Podľa náuky viery božia dokonalosť založená je v absolútnej nespožítosti a jednoduchosti, kým človek svojim životom, svojimi prejavmi a požiadavkami je veľmi složitý. Filozofia hovorí, že složitostou daný je pojem nedokonalosti. Teda aj u svätých musíme vidieť tento ďalší krok, úsilie o priblíženie k božej jednoduchosti.

V nadprirodzenom snažení svätých o dokonalosť je táto cesta naznačená a vyjadrená najobecnejšou zásadou sebazapierania, to jest odmietania seba, unikania sebeckosti, aj v prirodzene celkom oprávnených prejavoch sebeckosti. Na začiatku cesty svätých toto unikanie prejavuje sa ťažkými asketickými činmi, v ktorých je značná složitosť. No vždy jasnejšie vyniká a uplatňuje sa kladný smysel takého uni-

² 1 Kor. 7, 7.

kania seba, totižto odovzdanie seba celkom Bohu v jednoduchej láske. Svätý Tomáš Akvinský o tom napísal: „Dokonalosť kresťanského života vlastne a bytostne spočíva v láske; a to prvotne v láske k Bohu, druhotne zasa v láske k bližnému. Na túto dvojakú lásku dané sú hlavné prikázania božieho zákona. Podružne a nástrojovo dokonalosť spočíva v radách, ktoré všetky — ako aj prikázania — podriadené sú láske.“³ Vonkajšiu složitnosť prikázani, vonkajšiu složitnosť prejavov rád, totižto rehoľnej chudoby, čistoty a poslušnosti, svätý Tomáš uvádza na jednoduchosť, na lásku k Bohu. Bo láska je vo svojom bytostnom smysle najjednoduchšia, lebo je najdokonalejší spôsob odovzdania, ktorým sa človek sblízuje s druhou bytosťou, odovzdávajúc sa aj vo svojom najosobitnejšom jadre. Totižto neodovzdáva len časť z vonkajšej složitosti, ale odovzdáva svoju dušu, ktorá svojou jednoduchosťou obsahuje všetky hľadiská složitosti.

Keby sme nemali svätých, ktorí vývojom svojho života a najmä jeho vyvrcholením nám ukazujú až po posledné dôsledky uskutočnené sblíženie s Bohom, jedinou dokonalosťou v nadprirodzenom poriadku, uskutočnenou najdôslednejším spôsobom, aký je na zemi možný, nikdy by sme nepochopili smysel modlitby Pána Ježiša, hoci by sme tušili, že hovorí o ideále dokonalosti, keď prosí: „Ja v nich a ty vo mne, aby sa stali dokonalými v jednote, aby svet poznal, že si mňa poslal a že si ich miloval, ako mňa miluješ.“

Kým niet v človekovi úsilia smerom k tejto jednoduchosťi, dotiaľ niet v ňom ozajstnej cesty dokonalosti. V tom je tiež jedinečná výsada a svojráz kresťanského náboženského života a kresťanskej mystiky. Táto cesta dokonalosti

³ Suma teolog. II—II, 184, 3.

a táto dokonalosť je výlučný majetok kresťanského náboženstva, ako je vonkoncom cudzí každej takzvanej mimokresťanskej mystike, aj tej mystike, ktorá zdanlivo vedie k najjednoduchšiemu spojeniu cez nesmierne odriekavé sústavy asketických úkonov, totižto indickej mystike; lebo jednoduchosť tejto mystiky je jednoduchosť smrti a zničenia. Ale kresťanská dokonalosť svojou cestou vedie k jednoduchosti životného vyvrcholenia, k jednoduchosti spojenia láskou s najvyššou dokonalosťou, ktorá je spolu vyvrcholený život, keďže je prameň všetkého života. Aj to povedal Pán Ježiš: „Prišiel som, aby mali život, aby mali nadbytok života.”

V poslednom čase P. A. D. Sertillanges, OP, povedal slovo, ktoré môže byť novým heslom v kresťanskej dokonalosti a v chápaní dokonalosti svätých. V knihe Zázrak Cirkvi vraví, že „kráľovstvo božie v nás je: pochopiť sa, uskutočniť sa, prekonať sa”.

Netreba ďalej podrobnejšie rozberať dve praktické zásady cesty kresťanskej dokonalosti, ktoré tiež sú tak výrazne vyjadrované na začiatku cesty dokonalosti u svätých, že nemožno slúčiť cestu dokonalosti s akýmkoľvek dobrovoľne udržívaným hriechom a že dokonalosť nemôže záležať v hromadení asketických výkonov, nech by ono bolo neviem aké usporiadané. Keďže hriech je nástroj složitosti, lebo je nástroj k nedokonalému; asketické úkony, pravda, sú nástroje lásky k dokonalému, ale len nástroje, ktoré tým viacej strácajú význam, čím viacej je vypracované a na prácu súce to jediné, láska, jednoduché odovzdanie jednoduchej Dokonalosti, absolútne odovzdanie absolútnej Dokonalosti.

Krídla, či prŕaž ?

Marcel Horniak, SS.

Dva protichodné filozofické smery priniesly dve, zrejme vzájomne si odporujúce teórie o náruživostiach.

„Treba ich celkom potlačiť“ — zneje mienka stoikov.

„Načim ich slepo nasledovať“ — odporúčajú zástanci náuky hedonistov.

Zatlačiť ich úplne? To je číry sen! To je nemožné. — Nasledovať ich a oddávať sa im? To by bola hanba, veď je to nemožné.

Ak ich zatlačíte, čo bude z človeka? Apatický, bezcitný tvor... Pravý hlupák. Ale, charakter sa neutvorí apatiou, úplnou bezcitnosťou ducha; iba pôsobivou, aktivitou duševných schopností a nadovšetko rozumu a vôle.

„Čo chcú vytrhnúť zo srdca mládeže mladistvý vzlet, čínorodý rozbeh a blahodarné nadšenie, ktorých korene rastú v náruživostiach?“ Povie si ne jeden dotknutý.

Nech sa len uspokojia. Veď vieme, že sa oni nedajú zničiť a potlačiť; vieme, že je to boj, ktorý sa začína prvým používaním rozumu a končí posledným dychom. Pascal hovorí, že vek nijako nerozhoduje ani o začiatku ani o zániku týchto dvoch náruživostí, to jest lásky a ambície.

Teda prvá teória neobstojí. Nemôžeme ju prijať.

Ani druhá. Ak je čírym snom úplne ich potlačiť, je hanba sledovať ich, lebo:

1. znamenalo by to zrieknuť sa názvu a dôstojnosti človeka. Filozofia nás učí, že človek je animal rationale = rozumné zviera. A práve rozumom sa líši od zvierat (animalia irrationalia). Kto sa teda necháva unášať zvieracími pudmi, výslovne sa zrieka rozumu, ktorý

by mal použiť na rozoznávanie dobra od zlým šľachetným úmyslom, aby mohol vyhýbať neresti a navykať na ctnosti.

2. Bolo by to zrieknuť sa názvu kresťana. Zjavenie božie nás učí, že človek pozostáva z tela a z duše. Telom sa podobá zvieratám, tvorom, čo Boh stvoril, hoci pre isté vlastnosti, súlad milosti a krásu, je z nich najdokonalejší. Ale svojou dušou sa líši od nich, lebo tá je stvorená na boží obraz a na podobnosť božiu a vykúpená predrahou krvou Krista Pána. Kto sa však slepo oddáva svojim náruživostiam, vrhne blato, kal na obraz boží, zavrhne vykúpitelské dielo Kristovo, nie je kresťanom, ale... pohanom. Preto:

3. bol by to návrat k pahanstvu. Pred príchodom Krista Pána — veď to dobre vieme — pohaní mali zvláštny kult tela, lebo nepoznali, že to, čo zaručuje pravú veľkosť človeka, nie je hmota, do ktorej je odiaty, ale „dych života“, ktorý vdýchol Boh do blata, vlastnými rukami učeného človeka. Kto hovie svojim smyslom, je pohan, nakoľko zaznáva podriadenosť tela duši a svrchovanosť duše nad telom. Slovom bolo by to

4. prevrátiť poriadok, ktorý Boh ustanovil.

Medzi týmito dvoma krajnosťami možno azda nájsť strednú, zlatú cestičku? Ale áno. Ponúka nám ju Aristoteles, keď hovorí, že vraj máme s nimi filozofovať. To znamená, máme ich brzdiť, opanovať ich, potlačiť ich a podrobiť vedeniu rozumu, aby sme ich použili na dosiahnutie kresťanských ideálov. Teda pravá cesta: ovládanie seba samých v plnom smysle slova.

„Náruživosti sú najväčšou mocnosťou sveta, ak nie sú jeho najväčšou slabosťou“, ktosi napísal. Ony môžu povzniesť celý svet, ale nás môžu aj strhnúť do najbiednejšieho stavu. O nich večne platí podobenstvo o zrne, ktoré padlo do viacej alebo menej dobrej pôdy. Zú-

rodiť a skypríť pôdu srdca a tak využiť k dobru náruživosti, to je v našich rukách, ... v mojich, твоjich, v rukách každého jedného z nás.

Vezmite napríklad energie prírody. Ak sú potlačené, olúpia ľudstvo o veľké, nesmierne dobrodenia veľkého potenciálu, veľkej činnosti, čo v sebe skrývajú. Nechajte ich voľné, zničily by celý svet, kým opanované a rozumne upravené aj tie najhroznejšie sa staly veľmi užitočnými a ľudstvo obšťastňuje toľkými vynálezmi a prispely k nášmu pokroku a obecnému rozvoju kultúry. Svetlo (elektrické), ktoré sme poznali, len keď sa za strašnej búrky zjavilo medzi tmavými mračnami, aby nás svojou žiarou a rachotom zdesilo, dnes osvetľuje ulice, dielne, sviatočné schôdzky, posiedky a radostné zábavy, zmeniac tmavú noc v jasný deň. Lode, poslušné nepatrným a lahodným zásahom ruky strojnika, prevážajú obrovské náklady a plávajúce paláce s niekoľko sto cestujúcimi. Dynamit trhá celé vrchy, aby spájal národy, ale tiež môže trhať a hubiť ľudí a výplody ľudského umu: stavby a iné diela techniky. Hľa, nesmierna moc človeka nad energiou; prečo by nemohol človek opanovať duševné energie, svoje náruživosti?

Zničiť ich by bolo detské. Nechať sa nimi unášať bolo by otroctvo. Potlačiť, sputnať a opanovať, to je ušetrenie nesmierne hodnotných síl pre naše mravné zdokonalenie.

Potlačiť ich, vravím; lebo ak človek drží na úzde vlastné náklonnosti a dá im len rozumne odôvodnenú slobodu, zaslúži si uznanie, lebo tým dokáže, že je pánom nad tým, čo je v nás živočišného.

Sputnať ich; lebo ak sa nedovolí, aby ich výbuchy nadobudly nebezpečné rozmery, vtedy nielenže nás nestrhnú na zlé cesty, ale ešte nám dajú väčšej odvahy a sily pri vykonávaní dobra, aj keby to bolo niekedy v protive s našou povahou.

O p a n o v a ť i c h ; lebo dokonalý kresťan je anjel nad skrotenu beštou. Ale aby sme túto beštú skrotili, musíme skrotiť tak, ako sa robí s ohnivým koňom: dať jej zubadlo a úzdu držať nakrátko, aby nás neniesly, kde by samé chcely, ale tam, kde my chceme.

Len keď sme prinútili telo zabudnúť na jeho primitívnu divokosť a náruživosť sme skrotili a podrobili vedeniu a moci rozumu, len vtedy budeme môcť volať z hĺbín srdca: Požehnané náruživosťi.

Len malý obraz. Bolo to v kostole svätého Hieronyma v Toulouse. Mladý rehoľník vystupuje na kancel. Pohľad neúprosný, hlas truchlivý, posunky rúk vyhrážajúce. Zdá sa, ako by chcel blesky sosať na zástup poslucháčov. Slovamí a pohybmi rúk chce čím jasnejšie a presvedčivejšie opísať zvláštny stav hrozných nešťastí, čo ľudstvu priniesly neskrutené náruživosťi a vášne. Ale kazateľ sa zrazu zastaví, ako by sa chcel na chvíľu sústrediť. Oči všetkých sú na neho upreté... Hrobové ticho... Dych všetkých zastavený. Čakajú, že azda vysloví poslednú kliatbu nad náruživosťami a budú môcť počuť slová slávnostného odsúdenia a zavrhnutia. Ale zrazu vnorí svoj pohľad na Ukrižovaného, a hľa, jemný, milý úsmev sa zahráva na jeho perách, tvár mladého rehoľníka sa vyjasní a žiari ako lúče mesiaca za búrlivých, tmavých nocí. — A P. Lacordaire, OP, ako by bol nabral nových síl, pokračuje silným, ale milosťou božou preniknutým, miernym hlasom: „Náruživosť je v človeku ako meč lásky. A ktože by mu ho chcel vytrhnúť pre tie nesčíselné nešťastia, ktoré zaviňuje, bol by podobný tomu, čo by chcel polámať Homérovu lutnu, lebo ňou ospevoval falošných bohov. Ach, nelámete, neníchte túto lutnu, vezmite ju z rúk slepého básnika a oslavujte ňou dobrodenia, slávu a meno Boha najvyššieho. Spievajte, zem vás počúva a nebo vám odpovie, lebo lutna Homérova je

aj lutnou Dávidovou; a náruživosť človeka vie síce aj usmrtiť, ale vedela aj svet spasiť na Golgote." Tým teda, čo cítia v sebe záchvaty a oheň náruživosti, nech nestrácajú odvahu. Nech sa radšej poďakujú Bohu, že im dal príležitosť k zdokonaľovaniu. „Sila v chorobe sa zdokonaľuje”,¹ vravel Pán svätému Pavlovi, keď ho prosil, aby mu odňal „osteň tela”.²

Tak teda náruživosti, ktoré kladú taký silný odpor túžbam a ideálom mladých ľudí a vystavujú ich skúškam, dávajú im aj príležitosť k boju. Kto bude odvážne bojovať, toho duch zosilnie. Nebude azda nová metafora: „oheň náruživosti”, ale priliehavá. Oheň pre nerozumných býva nebezpečný, zhubný, lebo páli, ničí. No pre tých, čo vedia ním obozretne narábať, má užitočné a blahodarné účinky, lebo svieti, oteplieva, očisťuje. Voči náruživostiam neslobodno byť nerozumným. Treba ich vedieť podrobiť správe rozumu. A vtedy sa stanú vzpruhou, ktorá bude vždy vedieť pobádať ich duševné schopnosti, keď ide o príležitosť vykonať niečo dobrého, a s jej pomocou sa odvažnejšie a rozhodnejšie postavia na odpor zlu.

Bez náruživosti, bolo povedané, nemôžeme byť ľuďmi. Bez silných náruživosti nemôžeme byť pevným charakterom, lebo silné náruživosti, keď sú skrotené rozumnou silou, vykonávajú veľké veci a privádzajú k rozumnosti a šlachetnosti. Otvorte dejiny! Čítajte životopis veľkých konvertitov. Zisťujte v nich dve obdobia, jasne oddelené. V prvom veľká, nezriadená náruživosť ich strhla azda až pod obraz boží. Lebo sa dopustili najhorších skutkov. V druhom pod dotykom milosti tá istá náruživosť, dobre, správne zachytená a využitá, povzniesla ich až nad úroveň veľkých ľudí, ktorí sú schopní vykonať skutky viacej ako hrdinské. Udalosť Magdalény, „hriešnice” pre

¹ 2 Kor. 12. 9.

² Tamtiež 7.

náruživosť lásky; ale „kajúcnice“ z lásky ku Kristovi.³ — Život svätého Pavla, „prenasledovateľa Kristovho“ pre nenávisť voči kresťanstvu: ale „kazateľ Kristov“ z odporu k nepriateľom Cirkvi. To sa opakovalo cez dlhé storočia a opakuje sa aj dnes, azda za iných okolností a pri iných náruživostiach. Veď je známy príklad svätého Augustína, svätého Ignáca, Františka Xaverského a dlhý bezpočetný rad horlivých kresťanov, ktorí nemohli odporovať milosti božej, lebo ich priviedla zo stavu duševného otroctva k slobode dietok božích.

Ako by všetci jednohlasne volali: Pocitili sme trpký osteň náruživostí, ale sme sa pre ne strmhlav vrhli do všelijakých nerestí; tak sme z nich pomocou milosti božej vstali a nabrali sily dať sa na cestu ctností, ktoré sú žriedlom a zárukou pokojného a radostného duševného rozbehu. Neslobodno si nechať ujsť roky mladého zápalu a vrenia, aj keď v dušiach rozlieva sa hrejivá láva náruživostí, lebo čím skôr sa ona schladí, tým skôr ztuhne, zmení sa v najúrodnejšiu pôdu ctností a stane sa základom pevného charakteru.

Na 85. výročie lurdských zjavení.

Univ. prof. Dr. Juraj Šimalčík.

2.

Rudderova choroba a jeho zázračné uzdravenie.

V severnom Belgicku, v takzvanom Flandersku, medzi mestami Brugge a Ostende, kde za svetovej ako aj za terajšej vojny zúrily krvavé boje, leží väčšia, asi 2.500 obyvateľov

³ Prečítajte si krásne dielo Rubatscherovej: *Monna Margariša v krásnom preklade Slavkoviana*. Vydala MS 1943.

počítajúca flámska obec Jabbeke. Tu dňa 2. júla 1822 narodil sa syn chudobného robotníka Peter Rudder (de Rudder alebo po flámsky Derutter, niekedy Deruyter).¹

Už od svojej mladosti bol zamestnaný u istého miestneho šľachtica, statkára Du Bus de Gisignies ako lesný robotník. Bol veľmi usilovný, milej povahy, statočný, ale nadovšetko, ako sa na roduverného Fláma patrí, hlboko nábožný rímskokatolík. Vychádzal vždy ráno so sekerkou do blízkeho lesíka svojho zamestnávateľa, aby tam pracoval.

Bolo to práve 16. februára 1867, keď sa v obvyklom čase poberal za svojou prácou. Bolo to ešte blízko kaštieľa Du Busovho, keď sa stretol s dvoma svojimi kamarátmi robotníkmi, bratmi to K n o c k a e r t o v ý m i, ktorí pri rúbaní stromov chceli oslobodiť strom, padnutý na mladú plantáž. Ale nevládali. Rudder im chcel pomôcť. Túto kresťanskú a kamarátsku ochotu však draho zaplatil. Práve keď svoju sekerkou obsekával konáriky v ceste stojaceho stromu, otázne brvno, už na spadnutie, vo chvíli, keď spomenutí bratia chceli ho vyzdvihnúť, s veľkým rachotom spadlo na Ruddera a celkom ho privalilo. Zdesení kamaráti horkoťažko ho oslobodili a odniesli do kaštieľa. Rudder bol dlho v bezvedomí, a keď z blízkeho mestečka d'Oudenbourgu privolaný lekár Dr. Affenaer prišiel, zistil, že obe kosti na ľavej nohe Ruddera, to jest kosť holenná a lýtková, sú drsne prerazené, dokonale zlomené. Ako-tak narovnal kosti a dal na ne silný gypsový obväz.

Pre ukrutné bolesti nešťastníka o pár týždňov ten istý lekár vzal obväz dolu. A vtedy sa mu predstavil pred oči jeho strašný obraz. Videl a zistil, že zlomené kosti nielen nesrastaly, ale skôr oddaľovali sa. Utvorila sa ošklivá

¹ Bolsius: Pierre de Rudder, Paris 1913, str. 41.

rana medzi nimi, plná neznesiteľného hnisu. Končatiny otázných zlomenín začaly snetivieť (gangrén), ba zmizla aj okostica z nich. Okrem toho zjavila sa i na priehlavku tej istej nohy podobná snetivá rana, ktorá vznikla ustavičným odtokom hnisu zo spomenutých zlomenín. Hnisavá rana, keď sa stýka so vzduchom, je vždy povážlivého rázu a veľmi ťažko sa hojí. Tým väčšími bolo to v Rudderovom prípade, lebo v tom čase lekárska veda ešte nepoznala dezinfikovanie (antisepsu), a preto nie div, že Dr. Affenaer už pri prvej prehliadke zbadal, že všetky jeho lekárske úsilia budú asi márne.

Zamestnávateľ Rudderov pokúsil sa o všetko možné, aby ťažko raneného zachránil. Dal zavolať viacej lekárov. Boli to: dvaja z Brugge: Dr. T c h a c k e r t a Dr. V e r r i e s t, ďalej Dr. B u y l a e r t z Varsennaere a hlavne Dr. T h i r i a r t, profesor z Bruselu.

Teda piati lekári ho v prvom období nešťastia ošetrovali. Nemohli však nič vykonať a preto jednomyseľne navrhovali odňať zlomenú nohu. Rudder však k tomu nijako nechcel privoliť. Preto radšej trpel ohromné bolesti a ležal na posteli celý rok. Rany mu stále hnisaly a končatiny oboch zlomenín stále sa odďaľovali a už celkom viditeľne vyčnievaly z nohy.

Po roku vstal a pomocou bariel mohol sa horko-ťažko pohybovať. Rany sa však nijako nehojily. Z Ruddera sa stal skutočný a nevyliciteľný mrzák. Živoril z malej penzie, ktorú mu dával zamestnávateľ.

Roky sa míňaly. Prišiel rok 1874, teda už siedmy od ťažkého poranenia. Keďže amputáciu nohy nechcel ani teraz privoliť, mnohí z hore spomenutých lekárov ho opustili. Len Dr. Affenaer ho občas navštívil a vždy sa zhrozil nad stavom úbohého. Pri jednej takejto návšteve rana natoľko hnisala a zlomeniny na-

tolko vyčnievaly, že spomenutý lekár musel vybrať z nich značný úlomok odumretých kostí, takzvaný sekvester, ktorý činil asi 3 cm. Slovom medzi zlomeninami bola už 3 cm prázdnota.

Okrem hore spomenutých piatich lekárov, ktorých statkár De Bus dal zavolať k Rudderovi, zmieňujeme sa teraz o riadnom a povinnom ošetrojúcom lekárovi, ktorý ako okresný lekár mal na starosti aj obec Jabbeke. Bol to veľmi svedomitý a veľký ľudomil Dr. Van Hoestenberghé, z mestečka Staehille. On často navštevoval Rudderu a odborne mu obväzoval nohu. Keď ho z jari r. 1874 (teda po 7. rokoch) znovu navštívil, žasol nad obrazom, ktorý sa zjavil pred jeho očima. Sotva totiž sňal obväz, neznesiteľný hnisavý zápach naplnil celú izbičku Rudderovu, takže musel otvoriť oblok. I on zistil vlastnými rukami vyššie spomenutú značnú vzdialenosť oboch stále snetivých odumretých kostí zlomenej nohy. Keď začal ohybovať stehno nohy, vzdialené končatiny hneď vyskočily na povrch. Ba čo viac, mohol skrútiť nohu tak, že jej päta prišla celkom dopredu, slovom mohol krútiť nohu tak, ako dajakú rotačnú os.

Pri takomto žalostnom, ba neslýchanom stave Dr. Van Hoestenberghé poradil sa už so spomenutým Dr. Verriestom z Brugge. Oba ja boli tej mienky, že noha Rudderova je navždy stratená. A preto teraz i Hoestenberghé navrhol, aby bola odňatá a Dr. Verriest mu aj určil termín (január 1875), kedy sa má hlásiť v štátnej nemocnici v Brugge. Rudder však aj teraz odmietol. Preto Verriest zriekol sa ho definitívne.

Dr. Hoestenberghé však už aj z povinnosti ako okresný lekár neopustil svojho pacienta ani teraz. Navštevoval ho i ďalej a keď už iné nemohol vykonať, aspoň obväzy mu dával, čo inokedy vykonával si sám Rudder alebo jeho

starostlivá manželka. Koncom januára alebo začiatkom februára 1875 znovu ho navštívil a vykonal svoju obvyklú povinnosť.

Takto živoril Rudder už ôsmy rok vo svojom úbohom stave. Manželka spolu s ním znášala jeho ťažký stav. Okrem toho musel sa starať aj o dve dietky, z ktorých jedno, synček mal ešte len 3 roky a druhé, dievčatko 15 rokov, keď sa bolo prihodilo ich oteckovi otázne nešťastie.

*

I sám Rudder teda videl, že jemu ľudská veda už naskrze nemôže pomôcť. Nestrácal však nádej. No neskladal ju už do ľudskej pomoci. Už od malička bol nábožným človekom a prejavoval zvlášť nežnú úctu k Matke Božej, preblahoslavenej Panne Márii. Táto úcta, spojená s nádejou, stupňovala sa ešte väčšmi, keď čítal alebo počul o tých mimoriadnych uzdraveniach, ktoré sa prihodily v blízkom pútnickom mestečku Oostackeru.

Oostacker!... Toto malé mestečko neďaleko Gentu (vo Flandersku), nazývané obecné „flámskym Lurdom“, je najúctivejším a najnavštevovanejším pútnickým mariánskym miestom katolíckeho Belgicka. Jeho pôvod je veľmi jednoduchý, ale tým významnejší.

Ako na celom katolíckom svete stále a stále stavajú kaplnky a posvätné jaskyňky na počť preblahoslavenej Panny Márie lurdskej, tak to bolo aj v Oostackere.

Istá grófka z Courtenbourne r. 1870 zriadila tam vo svojom parku akvárium, umiestené v malebne postavenej jaskyni. Nasledujúceho roku dala postaviť do nej sochu preblahoslavenej Panny Márie lurdskej, zhotovenú verne podľa pôvodného lurdskeho vzoru. Oostacker-ský farár slávnostne posvätil sochu, za ktorou čoskoro bola postavená a vysvätená malá, ale veľmi pekná kaplnka. Grófka nielen ochotne

povolila veriacemu ľudu prístup k jaskyni a kaplnke, ale sa postarala aj o to, aby do otážneho akvária bola nalievaná aj voda zo zázračného prameňa lurdskeho, aby takto veriaci ľud mohol sa z vody napiť, ňou sa umyť a odnášať si ju domov. A vypočutia ani nechýbaly. Mnohí našli tam uzdravenie alebo uľavenie svojich neduhov; čoho zvesť rozšírila sa široko-ďaleko.

Vedel teda o tom — ako bolo spomenuté — aj úbohý Peter Rudder. Tak často spomínal: „Keby som aj ja mohol ta putovať, presvätá Panna akiste by mi vrátila zdravie!...“ Koľké prekážky stály mu však v ceste! Prekážku, ako sa ta dostať taký zmrzačený, by ešte akotak zdolal; ale ako premôcť najväčšiu prekážku, ktorú staval do cesty jeho zamestnávateľ, spomenutý Du Bus. Bol len naoko katolíkom, len z etiketných a „diplomatických“ dôvodov. V duchu bol liberálom, to jest nevercom. Kedykoľvek mu Rudder predniesol žiadosť putovať do Oostackeru, vždy ho odmietol. Hovoril mu vždy pri takejto príležitosti, že „je ochotný starať sa a to, aby ho ošetrovali lekári, ktorých by si Rudder žiadal, ale nemôže a nechce sa vystaviť posmechu, keby ho poslal na púť“.²

V júni 1874 však umrel tento starý liberál. Jeho nástupcom v hradnom panstve stal sa jeho syn, ktorý aspoň v tom bol lepší od svojho otca, že sa nechcel miešať do vnútorných vecí svedomia nikoho, teda ani Rudderovho. Prispela v tom ohľade mnoho aj manželka spomenutého nového zemepána, ktorá bola naozaj dobrá katolíčka.

Rudder teda mohol nastúpiť svoju dávno túženu púť, ktorú ustálil na 7. apríla (v stredu) roku 1875.

Ráno o 4. hodine toho istého dňa, v sprievode svojej manželky a za jej pomoci, ťažko sa vliekol s dvoma barlami z domu. Že v akom

² Bertrin: Histoire critique des événements de Lourdes, Paris 1913, p. 243.

stave bol, môžeme uzatvárať z toho, že cesta k miestnej stanici vlakovej, diaľky nie celého poldruha kilometra, trvala mu skoro tri hodiny, keďže pre svoju chudobu musel ísť pešky. Strážnik stanice Peter Blomme s inými tromi mužmi posadili ho do vlaku, ktorý išiel do Gentu. Tu s tými istými ťažkosťami ho sosalili a posadili do poštového vozňa, ktorý ho zaviezol do pútnického mestečka Oostackeru. Tu zasa musel nastúpiť na omnibus, ktorý odvážal pútnikov až k samému posvätnému miestu. Pri poslednom sosalnutí stal sa však zvláštny prípad. Sprievodca omnibusu totiž zbadal, že podlaha vozňa je značne znečistená zápachajúcim hnisom. Celkom pochopiteľné, že verejne a dosť surovo dal na javo výraz svojmu rozhorčeniu, čo Rudder a jeho manželka bez slova museli pretrpieť. Príčina tohto nemilého prípadu bola tá, že cestou obváz Rudderovej nohy sa uvoľnil a hnis pomaly odtekával. Tiež bezprostredný dôkaz jeho úbohého stavu.

Konečne horko-ťažko dorazil až po samu jaskyňu a kaplnku oostackerskú. Celkom vysileného posadili do prvého radu pútnických lavíc. Na požiadanie, aby si uhasil smäd, podali mu pohár vody, čo ho trochu občerstvilo. Potom za stálej pomoci manželkinej začal sa ťažko poberať za sprievodom pútnikov, ktorí podľa obyčaje tri razy mali obísť otáznu kaplnku. Bola to malá, len niekoľko minútová cesta. Dva razy vykonal ju aj mrzák Rudder a chcel aj tretí raz, ale už nevládal. Klesol. Hustý pot sa lial z jeho čela a upadol skoro do bezvedomia. Manželka a ešte jedna neznáma osoba odvliekly ho znovu k laviciam, aby ho tam uložily. Keď sa Rudder trochu prebral, povedal im len toľko, aby ho uložily nie do prvého, ale do druhého radu lavíc, lebo už pri prvom sedení tam zbadal, že stále hmýriaci zástup dotýka sa nevedomky jeho chorej nohy a spôsobuje mu tým nesmiernu bolesť. Tak sa aj stalo.

Mohlo už byť hodne predpoludním. Keď si Rudder trošku oddýchol, stále držaný spomenutými osobami a chorú nohu mavši vystretú na prednej lavici, začal sa modliť. Nebola to dajaká sústavná modlitba, ale skôr hlboký výron jeho ubolenej duše. Pozdvihol svoje ruky k nebesám a prosil Boha, aby mu láskavo odpustil všetky hriechy. Potom obrátil slzavé oči k prekrásnej soche preblahoslavenej Panny Márie lurdskej a prosil ju, aby mu vyprosila u Boha uzdravenie. Pýtal túto veľkú milosť ani nie tak pre seba, ako skôr pre svoju rodinu, aby totižto ako zdravý a schopný práce mohol vyhľadávať sám svoj denný chlebik a užiť takto manželku a dietky. Táto vrúcna kajúca prosebná modlitba trvala sotva dve minúty.

Ako sa takto spokojne modlil, naraz zbadal, že sa ho zmocňuje akýsi mimoriadny pocit. Sám nevedel, čo to má byť a odkiaľ prichádza, lebo dosiaľ nikdy nezažil voľačo podobného. Pocit tento sa však vždy viacej zväčšoval, až dosiahol extázu. Tu naraz bez toho, žeby o tom vedel, vstal na nohy bez bariel, priblížil sa k mariánskej soche, padol na kolená pred ňou a rozopätými rukami a zaslzenými očima ďalej sa modlil. Keď sa o niekoľko minút prebral z podivného tohto stavu, s úžasom zbadal, že kľučí bez bariel. „Pane Bože, kde som? Kde som?“ — zvolal. Uprel svoj zrak na Madonu a pokračoval: „Ó Mária, Matka- Panna, tu kľáčim pred tvojou sochou, vďaka ti!“ Vtom išiel zpiatky, prevzal svoje barly, odniesol ich k soche a zavesil na jaskynnú skalu.

Keď to manželka videla, zdrvená až na dno duše, volala za ním: „Čo sa to stalo, Peter? Čo robíš, čo robíš?“ Rudder však nič neodpovedal, lebo pohrúžený do vrúcnej ďakovnej modlitby vykonal aj obvyklú trojitú cestu okolo jaskyne. Okolostojaci pútnici prepukli v hlasitý plač a manželka omdlela.

Keď Rudder dokončil ďakovanie a manželka aj pútnici prišli k sebe, hneď pobrali sa všetci na zavolanie do blízkeho kaštieľa spomenutej grófkы de Courtebourne. Tu Rudder, obnaživši ľavú nohu, s najväčším prekvapením, ba zdesením zistil, že otázna, predtým taká zohavená zlomená noha je celkom uzdravená. Hnisavé rany snetivé v kolene ako aj na priehlavku nohy celkom zmizly. Ale najpodivnejšie bolo, že zlomené kosti a cez viacej ako osem rokov od seba vzdialené už na tri a polcentimetra, razom sa spojily, zjazvily a pevne zaceľily. Obe nohy byly teraz už rovnako dlhé. Len maličká, ako by modroforebná nitkovitá čiarka označovala presne miesta predošlých ťažkých rán.

Návrat Rudderov do rodnej obce Jabbeke bol ozajstný triumf. Doma čakala ho celá obec a slávnostne privítala svojho zázračne uzdraveného rodáka. Potom išli všetci do farského kostola, kde slávnostným Te Deumom zakončili poďakovanie Bohu za takú veľkú milosť.

*

Tento opis choroby a uzdravenia Rudderovho, ktorý svojou mimoriadnosťou a dojímavosťou priamo omračuje človeka, zvečnili vo svojich spisoch najmä dvaja výteční francúzski učitelia a odborníci v odbore lurdskom. Prvý Dr. Juraj Bertrin, profesor katolíckej univerzity v Paríži, vo svojom svetochýrnom prísne vedecko-kritickom diele: „Kritické dejiny lurdských udalostí (Zjavenia a uzdravenia)“, o ktorom diele — vo svojom predhovore k nemu — vtedajší tarbsko-lurdský biskup Dr. František Schœpfer napísal, že je to „knihá, ktorá je pre mňa definitívnou históriou Lurdu“.³ Druhý je Dr. Gustáv Boissarie,

³ Dr. Georges Bertrin: Histoire critique des événements de Lourdes (Apparitions et Guérisons), Paris, Librairie Gabalda 1913; pag. 239—267.

slávny lekár a skoro štvrtstoročný predseda zisťujúcej lekárskej kancelárie lurdskej, ktorý okrem iných, najmä vo svojej lekársko-odbornej knihe „Lourdes, Uzdravenia“¹ podáva tiež vedecko-kritický otázny prípad Rudderov. V predošlom opise opieral som sa teda na týchto dvoch veľkých odborníkov.

(Pokračovanie.)

NAŠE NÁDEJE.

Práva srdca.

Marcel Horniak, SS.

Týmito slovami sa oháňajú najčastejšie tí, čo by chceli nimi ospravedlňovať svoje správanie, lebo aj cítia sami, že sa ono neshoduje s istými zákonmi božími a že je v protive aj s láskou, ktorá nás má viesť k našim bližným.

Ale prv, než by sme sa venovali otázke samej — vážne, ako si právom zasluhuje — vyriešme predbežnú otázku, či totižto naše srdce vôbec môže mať voľajaké práva. Nezabúdajme, že na svete iba jeden si môže robiť nároky na absolútne práva, a to je Boh. Stvorenia majú len povinnosti. Ozajstné právo iba jedno: môcť plniť svoje povinnosti, to jest môcť poznať a plniť práva božie. Čo inými slovami znamená: Milovať Boha a slúžiť mu. Jedine toto je ich absolútne právo, v ktorom im nemôže a nemá nik prekážať. A oni radšej majú pretrpieť aj to najhoršie, hoc aj smrť podstúpiť, než vzdať sa tohto práva. Najodvážnejšími hlásateľmi práva milovať Boha a slúžiť mu boli a sú mučeníci.

Čo myslieť teda o právach srdca?

Srdce je veľkým ohniskom, v ktorom sa zapalujú city, čo spájajú ľudí medzi sebou a

¹ Dr. Gustave Boissarie: Lourdes. Les Guérisons Paris (L'ouvre de Lourdes, Téquie) 1911; pag 36—46.

jedného k druhému. Tieto sa vlastne shrnú vo dva hlavné: v lásku a nenávisť. Ale nenávisť výslovne zakázal ten, čo nám v reči na hore uložil milovať aj nepriateľa. Ostáva nám teda iba jedna povinnosť srdca: milovať. Milovať Boha nadovšetko a v ňom a pre neho milovať svojich bližných. Teda srdce nemá možnosť voľby, lebo sa musí prispôbiť príkazu lásky a v tom vidieť svoju najvznešenejšiu a najmilšiu povinnosť.

No a práva srdca? Podľa tohto nijaké.

Veď napokon kto by si nárokoval práva, keď z tej povinnosti sála toľká dobrota a láska božia! Či nemáme radšej ďakovať Bohu, že miesto práv, s ktorými by bola spojená aj veľká zodpovednosť, dáva nám radšej sladkú a milú povinnosť, pri konaní ktorej sám nám poskytuje aj potrebnú pomoc a zaisťuje odmenu? Otázka práv srdca by tak bola vyriešená.

* * *

Keď je reč o srdci, obyčajne sa myslí na srdce ako na sídlo a stredisko zvláštnej lásky: tej, čo priťahuje jedno pohlavie k druhému. S čím sú spojené aj isté fyziologické zjavy, predstavy, túžby a akési duševné ukojenie. Hej, to je tá láska, ktorá dosiahne svoj plný rozvoj v manželskom stave. Ale prv, než by sa k tomu dostala, musí prejsť cez väčšie alebo menšie prípravné obdobie. Táto však nemusí vždy končiť v manželskom stave. Pre mnohých, bohužiaľ, sa rozvíja a vyvíja v odklone a v odstupe od pravého smeru. Práve takejto láske, ktorá začína akýmsi hmlistým snom, predstavou, akousi neurčitou nádejou, a bohužiaľ, niekedy aj rozochvením a rozpálením tela, obyčajne dáva sa meno láska. Teda o tejto je reč. Z tejto sa narodil aj výraz, na ktorom si toľkí zakladajú a pred ktorým dávajú prednosť mnohým, omnoho vážnejším povinnostiam, lebo v nej vidia jediné a výlučné právo srdca.

Má teda práva láska, tento cit mladých srdc, ktoré sa rozochvejú pred ušľachtilou, milou postavou mladej devy? Každý uzná, že sa toto slovo veľmi zneužíva, dáva sa mu všelijaký význam a stáva sa nejasným, ba podozrivým, lebo mnohý ho používa podľa svojej ľubovôle a nestará sa o to, či aj druhý, čo ho počuje, dáva mu taký smysel a či ho azda v myslí a v predstave nesnižuje.

My mu dávame kresťanský smysel. No tým netvrdíme, že by sa ono mohlo používať aj v inom, podlom smysle. Nie. Slovo láska má mať len jeden smysel, a to kresťanský. Ostatné ho len uponižujú. Tí, čo by chceli lásku zneuctiť, nemali by ho nikdy použiť. Keď je použité v kresťanskom smysle, vtedy sa má pokladať za čosi sväté, vznešené, také vznešené, ako je vznešená úloha, ktorú mu Pán Boh sám dal a ktorú ona označuje.

Láska, to je bezpochyby složitý, ale veľmi vznešený cit, ktorý sa zmocňuje tela, duše aj srdca a ktorý Boh dal ľuďom, aby si uvedomili, že sú povolani k zvláštnej, samým Bohom určenej úlohe. Ale majú sa na ňu pripravovať vážne a svedomite. Teda láskou sa ukladá povinnosť, aby jeden druhého neodvádzal od tohto vznešeného poslania. To je jediné právo, čo láska dáva. Kto by sa mu protivil, alebo v inom smysle sa chcel zariadiť, než to spomenutý zákon ustaluje, odmieta a zavrhuje povinnosť, ktorá, keďže je božského pôvodu, je nedotknuteľná a nezmeniteľná. Kto by ju chcel upraviť podľa vlastnej ľubovôle, žiadal by niečo takého, čo sa protiví určitému a jasnému božiemu zákonu. A to je hriech. No a na vec hriešnu nik nemá právo.

Z tohto však vyplýva aj iný následok, ktorý si tiež načim uvedomiť, že totiž láska, ktorá vyhľadáva veci protizákonné, nemá a nemôže mať nárok na toto pomenovanie, o ktorom bolo povedané, že je sväté a vznešené. Je to zneuži-

tie takého krásneho slova tam, kde možno použiť iba meno: náruživosť, vášeň. A keďže náruživosť je viac-menej dobrovoľne a úmyselne spôsobený neporiadok a vzbura proti zákonu, teda poklesok, a ten si nemôže nárokovať nijaké práva, ale ani pomenovanie lásky.

* * *

Takéto reči, ktoré sa zakladajú na suchej logike, asi neuspokoja hlásateľov a zastancov „práv srdca“, ktorí povedia: Čo môže taká chladná, mrazivá logika tam, kde život vrije, city sa búria, náruživosť rozpaľuje, až unáša. Hej, ale kto chce rozumom narábať, ten potrebuje logiku, veď ona je základom rozumovania. Kto chce sísť s cesty logiky, ten ľahko síde aj s rozumu. Či tak nepochodia tí, čo sa nielen príliš odvolávajú, ale aj využívajú svoje práva, zvlášť na poli srdca? Veď to priznávajú aj sami častou výhovorkou, ktorá už prešla aj v porekadlo: „Kde ide o záujmy srdca, tam zdravý rozum ustupuje. Nemá slova.“

A oni si myslia, že tým odôvodnia, ospravedlnia, upravia všetko. Neuvedomujú si, že všetko, čo zmenšuje, zatlačuje a prekáža rozumovým schopnostiam, treba odsúdiť, lebo človeka uponižuje na úroveň nemých tvorov. Ba, neraz ešte aj nižšie. Lebo tie sa aspoň riadia podľa puďu a rešpektujú ho; kým človek, zachvátený a unášaný náruživosťou a vášňou „lásky a právami srdca“, i do bahna sa vrhne. Bohužiaľ, ani vážnejšia úvaha by ich o tomto nemohla presvedčiť o prevrátenosti takého počinania.

Predsa sa len zastavme ešte chvíľu pri nárokovaných právach, ktorými sa chvascú a na ktoré sa odvolávajú. Chcú teda, aby srdce bolo voľné obrátiť sa napravo a naľavo, aby sa zaviazalo, zadalo len jednej osobe na celý život? Alebo meniť predmet lásky vždy, keď city srdca zmenia smer? Aby svoju moc uplatňovalo

a prevádzalo bez akýchkoľvek noriem a zákonov, aj keby to musel niekto platiť horkými slzami, zahanbujúcim pokleskom a hriechom? Že či sa to môže robiť? Bohužiaľ, skutky to dokazujú, a preto nik to nebude zapierať. Táto sloboda, bohužiaľ, jestvuje, ale či majú na to právo? Či sa to krásne meno sloboda nezmenilo na zvrhlosť?

Opýtajte sa len tých, čo horlia za nezávislosť srdca. Či im to prináša ozajstnú radosť, keď sa tak nechajú unášať vlastným citom? Či je to dôstojné ľudskej vôle, praktického používania a uplatňovania tej slobody, o ktorú sa bijú a ktorú teraz musia uplatňovať len na takom obmedzenom poli? Veď nevidia ďalej od svojich vášní. Ak sa tým má dať výraz ľudskej mohúcnosti, tej ľudskej schopnosti, ktorá si môže voliť, robiť, čo chce; kde sa človek už nemôže voľne rozhodnúť, lebo čosi silnejšie sa mu stavia do cesty a mu v tom prekáža, tam už badať akúsi podradnosť, ktorá neprináša česť a tým menej slobodu. To je už cesta otroctva.

Priznávať srdcu práva je teda priznať sa k istej forme otroctva, ktoré mu dáva len chvílkové uspokojenie, akési opojenie citov, ale v duši zanechá nespokojnosť, ktorá mu bude stále pripomínať, že zneužil svoje práva. Práva srdca! Ono sa to ľahko povie; ale ak ich prijímate, keď vás srdce tiahne k istej osobe, musíte ich rešpektovať aj vtedy, keď tá osoba nie je hodna vašej lásky. Lebo nestačí povedať: Poslúchol som hlas srdca. Rozkazuje srdce? Teda musíte sa pýtať, či vás volá plniť vznešené poslanie alebo nízko ukájať hriechne vášne. Pôjdete, kde vás ono tiahne, hotoví vsadiť do hry vlastnú dôstojnosť a vážnosť, česť a meno? Srdce má právo meniť predmet lásky, keď sa už nasýtilo? Teda tak? Nerobí vám to starosti, že voľakto ostane s rozbitým srdcom, so zlomenými nádejami na posmech sveta, azda zahan-

bený a uponížený? Lebo neslobodno zabudnúť, že kto sa nebojí uponížiť osobu milovanú, nemiluje ju; a nemožno milovať osobu, ku ktorej nemáme úcty. Pravá láska ukladá a žiada úctu k milovanej osobe. Ak sa potom srdce, ktoré sa stalo otrokom nízkych vášní, nechá unášať ta, kde niet iného, iba bahno hriechu, ako si môže ešte nárokovať akési práva srdca?

Teda srdce nemá nijaké práva, ak len tie, ktoré sú spojené s povinnosťami a vyvierajú zo slobody, to jest môcť si vybrať osobu, ktorú miluje, láskou hodnou tohto názvu, láskou svätou. Ak sa chceš viazať na celý život, dobre, ale len s jednou; založiť si rodinu a tak splňať úlohu, ktorú ti určiť má právo iba Boh tak, ako ju určil aj prarodičom. Toto právo dal Boh len nad tou osobou, s ktorou máš prežiť celý život. Nárokovať si v tomto vlastnú slobodu namiesto božieho zákona a nechať sa unášať srdcom, ak nie priamo telom, to je zneužívanie práva a slobody.

Ó akí úbohí sú tí, ktorí si zakladajú na svojich domnelých víťazstvách, tí, čo dávajú srdcu všetky práva a podrobujú seba, vlastnú slobodu, česť a dôstojnosť, často aj šťastie tyranstvu jeho práv, ktoré ich robia otrokmi.

Počujte mienku muža, ktorý poznal svet a mal možnosť nazrieť do mnohých duší, zvlášť mladíkov, — veď ho milovali, lebo sa im s láskou venoval, — P. Lacordairea, OP, čo vraví: „Pravá láska je čistá. Ona má sídlo v srdci a nie v smysloch. Smyselnosť ju uponízuje, ju vyháša. Nik nie je toľme vzdialený od lásky ako hýrivec. Čím je srdce čistejšie, tým väčšmi ho Boh učiní schopným ozajstne milovať, milovať vytrvalo.“ Obyčajne opak toho pokladajú za pravdu. Lebo zabúdajú, že v sexe človek nie je vládcom, ale služobníkom, priamo otrokom. Sú akési špecialisti, profesionalisti lásky, ktorí sa v tom zdokonalili; ale bývajú rafinovanými sebcami. A nezabúdajte, čo hovorí Na-

sledovanie Krista: „Keď sa myslí len na seba samého, vtedy už zmizla láska.“ Prehnaná smyselnosť je hrobom srdca. Teda i lásky. Ale čím živší je pocit osobnej ceny, hodnoty a cti, tým čistejší a rýdzejší, ozajstnejší a vyšší je tvar lásky. Pravá láska ukladá úctu a je spojená s bojovosťou. Kto sa nebojí uponižiť osobu milovanú, nemiluje ju.

Pravda, nájdú sa umelci pretvarovania; ale tí zabudli na veľmi dôležité pravidlo: Pravá osobnosť, ktorá si je povedomá vlastnej ceny a má smysl pre česť, bojí sa zneuctiť a uponižiť milovanú osobu. Medzi osobami bez cti môže sa prejavíť sexuálna vášeň, nepravá súdržnosť, spoločenstvo v neviazanosti, ale nie láska. Nemorálnosť sa javí v úžasnej plochosti a duševnej prízemnosti, ktorá sa prezrádza častými banálnosťami.

Zrieknuť sa slobody a oddať sa tyranstvu práv srdca je otroctvo, ktoré si mnohí hneď včas neuvedomia, lebo jeho prvé účinky zdajú sa príjemné. Ale je to otroctvo, nakoľko sa človek podrobuje tomu, nad čím by mal vlastne vládnuť. Namiesto toho by mali prijať a plniť zákon toho, ktorý je večná Pravda, Spravodlivosť a Dobrota, prijať jeho autoritu a láskavé vedenie a svoju slobodu uviesť do súladu s jeho vôľou. To nielenže neuponižuje, ale povznáša. Či nie je lepšie prijať zákony Boha, nášho láskavého otca, než sledovať domnelé práva srdca, ktoré sa z poddaného stávajú bezohľadnými tyranmi?

Keď tak uvážite, vy odvážni, smelí mladíci, ktorí ste prístupní šľachetným činom a veľkodušným obetiam, ktorí ste hotoví zlomiť akékoľvek nespravodlivé jarmo za vlastné práva a ochotní za ne aj život dať, na poli lásky by ste nemali mať program dôstojný a primeraný činom šľachetného ducha, kresťanského povedomia?! Mali by ste si pokladať za česť, že môžete svoj život, život ľudí, ktorí sa môžu myliť,

uviesť do súladu so zákonom, ktorý dáva Boh neomylný. Lebo on vám môže dať aj duševné prostriedky, pomocou ktorých zachovávanie zákona vám nebude ťažké. Keď sa srdce bude domáhať svojich práv, buďte na pozore, lebo len jedna láska si zasluhuje vaše city. Tá, čo Boh zošľachtil a povýšil natoľko, že sa stala pokračovateľkou jeho stvoriteľského diela, pri udržovaní a množení ľudského pokolenia.

Nemali by ste zabudnúť, že človek sa tým väčší vyvyšuje, čím väčší sa zrieka svojich práv a usiluje sa plniť svoje povinnosti. Lebo niet krajšieho výmeru života, ako je ten, čo hovorí: Život je povinnosť.

Činnosť katolíckych talianskych vysokoškolákov.

Dr. Carlo Carbone.

Organizačný rámec.

Hoci talianski katolícki vysokoškoláci tvoria časť mládeže katolíckej akcie, predsa ich cieľom je vyhranenejšia formácia a im primeraná činnosť vo dvoch organizáciách, navzájom odchodných, pre mužov a ženy. Totožným pre obe organizácie je organizačné schéma ako aj organizačný plán. Rovnako najdôležitejšie a všeobecné činnosti (ako kongresy, sjazdy, študijné týždne, generálne shromaždenia) sú jednotné pre mužské a ženské skupiny. Prvotnou bunkou je združenie katolíckej akcie vysokoškolákov, ktorá jestvuje v každom meste, ak je ono sídlom univerzitným. V menších mestečkách, ktoré nemajú univerzitu, ale v ktorých býva zvlášť cez prázdniny vysokoškolská mládež, sú takzv. sekretariáty, ktoré účinkujú ako združenia s obmedzenou činnosťou.

V Ríme je ústredné predstavenstvo vysokoškolákov a vysokoškoláčiek, složené u oboch z predsedu (prezidenta) a z asistenta cirkev-

ného, ktorých vymenúva svätý Otec. Ostatní členovia, ktorých pre rozličnú činnosť vymenúva predseda a asistent, spolupracujú s nimi pri vedení celého hnutia. Na to sú povolani najmä poradcovia pre štyri oblasti, na ktoré je rozdelené Taliansko (severozápad, severovýchod, stred a juh).

Sdruzenia ako i sekretariáty vedú prezident a cirkevný asistent, ktorých vymenúva miestny biskup. Mimo toho shromaždenie ročne volí poradcov pre rozličné funkcie (obyčajne sedem alebo osem). Medzi nimi sú rozdelené funkcie, (okrem prezidenta, tajomníka, pokladníka) ako: poverenci pre misie, tlač, študijné krúžky, pre konferenciu svätého Vincenta, ktorá sa stará o chudobných. Ďalej vymenúva poverencov pre fakulty, ktorých úlohou je viesť propagandu, sdružovať poslucháčov rozličných fakúlt; vždy pre každú fakultu vymenúvajú aj delegátov pre študijné krúžky.

Činnosť sdružení:

Sdruzenia rozvíjajú svoj pestrý program podľa troch bodov: nábožnosť, kultúra, apoštolát.

N á b o ž n o s ť. Duchovný život pokladajú za základ a za vrchol celého života katolíckych vysokoškolákov. Nadprirodzený život, so dňa na deň stupňovaný a chápaný vo formách čo raz viacej sa zapojujúcich do cirkevnej liturgie.

Vysokoškoláci každú nedeľu, povolávajúc profesorov a tých, čo s nimi sympatizujú, zúčastňujú sa na svätej omši vo zvláštnej kaplnke, občas v budovách samej univerzity, ak v nej sa nachádza, ako v Ríme slávna kaplnka Borominov. Na svätej omši zúčastňujú sa po liturgicky s misálom v ruke.

Každý týždeň súci kňaz dáva náboženské kurzy, pre ktoré na niektorých miestach vydávajú archy, vysvetľujú vhodné texty alebo

aj schémy, často ozaj vedecké, ktoré prináša vysokoškolský katolícky týždenník „Azione Fucina”.

Je snaha šíriť uzatvorené trojdňové duchovné cvičenia alebo jednodenné, takzv. Ritiri minimi. Tento pohyb v posledných rokoch znamená neobyčajný postup. Každý mesiac v mnohých mestách a v sídlach rozličných fakúlt, ak tieto sú vzdialené, odbavujú sa prvo-
piatkové slávnosti so svätou omšou, svätým prijímaním a s večerným klaňaním pred najsvätejšou Sviatosťou.

Na Veľkú noc dbajú o to, aby zadosť učinili cirkevnému predpisu. Pred veľkonočnou spoveďou býva obyčajne trojdňový cyklus prednášok, na ktoré povolávajú profesorov a študentov.

Kultúra. Kultúrna činnosť je pestrá a starostlivo pestovaná. Je zrejmé, že pre vysokoškolákov ona musí byť na prvom mieste.

Bázou všetkej kultúrnej činnosti je zrejme týždenný náboženský kurz. K tomu sa poji kurz scholastickej filozofie, na ktorom sa všetci zúčastňujú, kde sa študenti soznamujú s hlavnými bodmi našej filozofie. Toto je tým potrebnéjšie, že v talianskych školách nevyučujú filozofiu, ale len dejiny filozofie. A to pre tvrdenia idealistov, že dejiny a filozofia sú totožné, ako učí senátor Gentile, exminister, pôvodca školskej reformy, ním vypracovanej pred ôsmimi rokmi. Filozofia sa vykladá so zvláštnym zreteľom na jej vzťahy k vede, k dejinám, umeniu atď.

Náboženstvo a filozofia slúžia ako solídna príprava pre študijné krúžky. Do každého krúžku vstupujú za členov iba študenti určitého odboru a preberajú problémy, otázky týkajúce sa ich učebného poľa. Obyčajne delí sa na štyri: profesúra, prírodne vedy, medicína, právo.

Každý študijný krúžok je vedený poverencom (viď vyššie), ale mu predsedá kňaz a takzv. maestro — učiteľ, absolvent nejakej fakulty, jeden z našich profesorov, kompetentný v tomto odbore. Maestro riadi rokovania, rieši námietky, ale vo všeobecnosti on nemá pripravovať prednášky. To je úlohou študentov. Bolo by zbytočné podotknúť, že po prednáške nasleduje debata, na ktorej sa všetci môžu zúčastniť.

Tak isto účinkujú misijné a umelecké krúžky, na ktorých je účasť voľná. Na oboch pracujú s najväčším vzletom. Aby táto kultúrna činnosť mohla dosiahnuť svoj cieľ, v každom združení musia zriadiť knižnicu a zaistiť miestnosť pre čítareň s knihami, časopismi, novinami, o ktoré je väčší záujem, ktoré sa vyznačujú živou aktuálnosťou.

Vyspelejšie združenia usporadujú pre mestskú verejnosť poučné prednášky kompetentných ľudí, ktoré majú rozšíriť a utvrdiť kresťanský svetonázor. Otvorenie nového akademického roku deje sa vždy so zvláštnou slávnosťou, ako aj na konci roku: so svätou omšou, so svätým prijímaním, valným shromaždením, so slávnostnou rečou a s bilancou vykonanej práce a poradami o budúcom programe. V školskom roku, v prvých marcových dňoch slávia deň svätého Tomáša Akvinského, ochrancu študujúcej mládeže; táto slávnosť má vyznieť čo najmohutnejšie práve v kruhu mestskej inteligencie.

Naopak celkom intímny charakter má „deň fučinov“ (Fucino znamená katolíckeho vysokoškolačka). Týmto už prechádzame na pole ozajstného a poštoľatu.

Tento deň má za cieľ sbratanie všetkých, najmä nových vysokoškolačkov a precítenie krásnych ideálov rodiny fučinov, ich potrieb, ich aspirácií, ich vznešených cieľov.

Naopak slávnosť imatrikulácie má hrmotný a zábavný charakter; je to obrad úradného pri-

jatia nových vysokoškolákov do radov katolickej akcie. Táto zábavná činnosť v každom významnom prejave má svoje miesto; ona označuje radosť zo života kresťanského a svätú veselosť, vždy keď sa srdce riadi podľa vôle božej.

Tu sa organizujú často recitácie, spevy, maškarné plesy atď., čím sa nemalo prispieť na dobro chudobných a na dobro misií. Chudobní, misie, tlač, umenie sú rámcami, v ktorých sa tak charakteristicky odzrkadľuje činnosť mladých Fucinov. Biednym, hlavne v posledných časoch, venujú zvláštnu starostlivosť. Nie je možné predstaviť si združenie, ktorému by chýbala konferencia svätého Vincenta, ktorej cieľom je navštíviť a povzniesť hmotne aj mravne biednych v ich domácnostiach. Pri tejto činnosti s jednej strany robia dobro a s druhej, navštevujúc príbytky najväčšej biedy, získavajú si vzácne skúsenosti pre život. Misijnou činnosťou usilujú sa rozšíriť misijné poznatky prostredníctvom prednášok, tlače atď. a pomáhať misiám modlitbou a hmotnými podporami. Študijské krúžky misijné snažia sa vypracovať misijné témy s hľadiska čisto náučného; ich výsledky sú známe už z tlače. Katolícku tlač akademici podporujú čítaním, rozširovaním a prispievaním. Kde-tu začínajú organizovať dni katolíckej knihy; takto majú veľký podiel na lepšom zajtrajšku. O umenie sa starajú mladí umelci spolu s kritikmi, oduševňujúc sa najmä výstavami, súbehmi, odmenami, prejavujúc tiež živý záujem o cirkevné umenie. Napokon fučisti dávajú sa nadšene do služieb diecéznej katolíckej akcie.

Celková činnosť.

Celková činnosť presahuje okruh univerzitného sídla každého združenia a je vedená ústredným predstavenstvom, pričom mu pomáhajú poverenci jednotlivých „úradov“, kto-

ré majú na starosti najrozličnejšie odvetvia (napr. misie, umenie, rozveselenie atď.).

Všetka táto činnosť sa sústreďuje okolo mesačníka „Studium“, ktorý sa stal teraz výlučne orgánom absolventov, a okolo týždenníka „Azioné fucina“, ktorý vydáva nakladateľstvo Studium, ktoré je vlastníctvo katolíckych vysokoškolákov. Nakladateľstvo vydáva aj prednášky a archy, sbierku pápežských prejavov „La catedra“, ďalej pekne vybavenú a vedecky spracovanú misijnú literatúru, umelecké sošity, básne a aktuálne brošúrky. Celkový život talianskych vysokoškolákov, podporovaný touto vydavateľskou činnosťou, ktorá sprostredkuje ozvenu každého jej dôležitejšieho činu, môže byť shrnutá do tých bodov:

1. Celonárodné shromaždenie, ktoré sa schádza každý rok v Ríme s cieľom predebatovať organizačné otázky, vybrať poradcov pre dotyčné oblasti, posúdiť a schváliť mravnú a finančnú bilanciu.

2. Celonárodný sjazd, na ktorom sa zúčastňujú členovia z celého Talianska, je každý rok na inom mieste. Sjazd je vedeckým strediskom všetkej ročnej kultúrnej práce a jeho organizovaniu sa venuje zvláštna pozornosť. Obecne na každom sjazde — okrem usmernenia duchovného a liturgického — najmä večer a ráno rátajú s prednáškami obecného záujmu, v ktorých preberajú určité témy, cez školský rok prebrané v študijných krúžkoch, s praktickými schôdzkami krúžkov a so schôdzkami zvláštnymi pre misie, umenie atď. Činnosť sjazdu sa uverejňuje.

3. Sjazdy jednotlivých oblastí, na ktorých vypracujú a pripravujú materiál pre celonárodný sjazd. Na tomto sa zúčastňujú aj tí, ktorí pre rozličné príčiny nemôžu sa zúčastniť na poslednom sjazde. Každý sjazd je venovaný rozboru zvláštnej otázky; výsledok tejto práce sa predloží sjazdu.

4. Celonárodným sjazdom sú podobné ročné sjazdy misijné a umelecké; prvý z nich bol vždy v Ríme. Sjazdy organizuje dotyčný „úrad“, ktorý má hlavné slovo aj v ústrednom predsedníctve. So sjazdom umelcov je obyčajne spojená výstava fučistických umelcov alebo ich súbehy. Sjazd umelcov rozhoduje a organizuje účasť katolíckych vysokoškolákov na celonárodných prejavoch umenia, zvlášť cirkevného.

5. Študijný týždeň uzatvára rad celonárodnej činnosti; táto sa odbavovala v Ríme vždy cez vianočné prázdniny; ona nie je kópiou sjazdu; tu podávajú bilanciu, výsledok práce, kým v študijnom týždni pripravujú prácu. V posledných rokoch tieto schôdzky majú charakter čiste scholasticky, (v lepšom slova zmysle), zvlášť filozofický.

Záver.

Toto je v krátkosti činnosť talianskych katolíckych vysokoškolákov, ktorí sa usilujú postupovať podľa hesla svätého Otca: „Vždy viacej a vždy lepšie.“ Sú šťastní, keď sa môžu naučiť alebo keď si môžu vymeniť svoje názory na prácu so svojimi bratmi iných národností, na ktorých pozerajú s úprimnou, svätou a kresťanskou bratskosťou. Všetci sme bratia, všetci sme bojovníci pre jednu myšlienku Kristovho kráľovstva, všetci sme občanmi teraz pozemskými a zajtra šťastnej večnosti.

DO VÝŠAV.

Ako máme vnútorne žiť.

Blahoslavený Henrich Suso, OP.

Pane, je mnoho rozličných cvičení a spôsobov života. Jeden taký a druhý zasa iný; aj múdrych ľudí je veľmi mnoho a navzájom sa líšia. Je nesčíselný počet kníh a náuk bez počtu. Večná múdrosť, pouč ma krátko o tom, čo skrývajú hlbiny týchto vecí, na čo by som mal najviacej dbať na ceste pravého života.

Večná Múdrost: Toto je pravé, najosožnejšie a najkratšie poučenie, aké len možno v knihách nájsť, aby si bol stručne poučený o celej pravde, čo sa týka najvyššej dokonalosti posväteného života: Odlúč sa od všetkých ľudí, očisť sa od všetkých predstáv, osloboď sa od všetkého, čo by so sebou mohlo priniesť prilipnutie, starostlivosť a malichernosť, a zamier svoju myseľ k ustavičnému, tajomnému hľadaniu na Boha, v ktorom by si ma po celý čas nosil pred svojím znakom s pevným upretím, od ktorého by tvoje oko nikdy neustalo. Ostatné cvičenia v chudobe, pôste, bežlení alebo iné umŕtvovania zamier k tomu istému cieľu. A natoľko ich uplatňuj, nakoľko ťa môžu k nemu priviesť. Hľa, tak získaš najvyšší stupeň dokonalosti, čo medzi tisícmi ani jeden nepochopí, lebo svoj cieľ vidia v iných cvičeniach. Preto tak dlho biúdia.

Služobník: Pane, kto môže neprestajne hľadiť na tvoju tvár?

Večná Múdrost: Nikto z tých, čo žijú na tomto svete. Len preto som ti to povedal, aby si vedel, kde máš pristáť a kde sa máš ponáhľať a kde máš ťahať svoje srdce. A keď sa ti odnime pohľad na mňa, má ti byť, ako by si stratil večnú blaženosť, a máš sa zase vrátiť, odkiaľ si vyšiel, a dávať si pozor; bo ak ho stratíš, si ako plavec, ktorý v divnom šialení víchra stratí stožiar a nevie, kde sa obrátiť. No ak sa ešte nevieš trvalo pri ňom zdržovať, nech ťa časté návraty a stále úteky privedú k ustáleniu a návyku, pravda, nakoľko je to možné. Počuj, počuj, milé dieťa, úprimné naučenia svojho verného Otca a zapamätaj si ich; zatvor si ich do srdca. Uváž, kto je ten, čo ti dáva toto naučenie, a ako to vážne myslí. Ak chceš byť vždy dokonalejším, stavaj si to pred oči; či už sedíš, stojíš alebo chodíš, stále si myslí, ako by som ťa práve napomínal vraviac: „Milé dieťa, ži vnútorným, čistým a vznešeným životom, a tak čoskoro prenikneš do mojich slov a poznáš aj dobro, ktoré ti bolo ešte veľmi, veľmi skryté.“

Služobník: Buď na veky pochválená, večná Múdrost. Ale keby som to, môj Pán a verný Priateľ, nechcel robiť, prinúť ma k tomu svojimi sladkými slovami a láskavými naučeniami. Pane, chcem; a musím vynaložiť na to všetku starostlivosť, aby som to uskutočnil.

Zohrievajúca láska.

Alžbeta Leseurová.

Aké krásne sú počiatky kresťanskej Cirkvi, vyličené v Skutkoch apoštolských! „Všetci veriaci boli sjednotení a všetkým bolo spoločné, čo mali. Predávali svoje pozemky a svoj majetok a rozdeľovali, ako

kto potreboval. Tiež sa každý deň zdržovali v chráme v jednote toho istého ducha. A lámavši chlieb po domoch, požívali svoj pokrm radostne a s prostým srdcom; pritom chválili Boha, a všetok ľud ich miloval."

Všetok ľud ich miloval, totižto nepatrní a uponižovaní, tí, ktorí verili s nimi a ako oni, aj tí, ktorí dosiaľ nemali ich božskú vieru. Oni, pohrdaní, nenávidení, nedávno našli prostriedok, aby ich všetok ľud miloval. Koľko kresťanov by si mohlo teraz dať toto syedectvo? Koľkí majú v srdci evanjeliový plameň, ktorý očisťuje a osvecuje všetko, čo sa mu priblíži? Vráťme sa ku svätému prameňu; k Evanjeliu, božiemu slovu. Tu čerpajme poučenie pre mravnú silu, hrdinskú trpezlivosť, nežnosť ku všetkým bytostiam a k dušiam. My, kresťania, vždy sa chráňme dolomíť nalomenú trstinu alebo zahasíť dohárajúci knôt. Táto trstina je vari trpiacia a boľavá duša jedného nášho brata, a bezcenný knôt, ktorý stlačí naša ľadová ruka, je často ušľachtilý duch, ktorého sme mohli oživiť a pozdvihnúť. Dávajme pozor; nič nie je také jemné a posvätné ako ľudská duša, nič sa nemôže tak ľahko rozbiť. Nech každé naše slovo, každý náš skutok obsahuje živú silu, ktorá prenikne do iných duší a dá im svetlo a silu a ukáže im Boha.

List svätej Terézie Ježiškovej sestre Celine.

JEŽIS.

3. mája 1888.

Drahá Celina!

Sú chvíle, v ktorých sa pýtam seba samej, či je to naozaj pravda, že som na Karmele? Niekeedy to ani nemôžem veriť! Čože som urobila pre dobrého Boha, že ma zahrňa toľkými milosťami?

Už mesiac sme odlúčené! Prečo hovorím odlúčené? Aj keby bol oceán medzi nami, naše duše by boli spojené. Jednako viem to, ty trpíš, že ma už nemáš, a keby som sa počúvala, prosila by som Ježiša, aby mi dal tvoj žiaľ; ale pozri sa, nepočúvam sa; bála by som sa, že by som bola sebecká, keby som pre seba chcela lepšiu časťku, totižto utrpenie.

Máš pravdu, život je často ťažký a trpký; ťažké je začínať lopotný deň, najmä keď sa Ježiš skrýva pred našou láskou. Čože robí tento milý Priateľ? Či nevidí našu úzkosť, farchu, ktorá nás tlačí; kdeže je? Prečo nás nepríde potešiť?

Celina, nič sa neboj, je tu, celkom blízučko pri nás! Dívaj sa na nás; zobre od nás túto námahu, tieto slzy... Potrebuje ich pre duše, pre našu dušu; chce

nám dať takú krásnu odmenu. Ó, uistujem ňa, že ho to veľa stojí, keď nás napája horkosťou. Ale vie, že je to jediný prostriedok, aby nás pripravil na to, žeby sme ho poznávali, ako on sa poznáva, aby sme sa aj my stali bohmi! Ó, aký údel! Aká veľká je naša duša! Povznesme sa nad veci pomínuteľné, držíme sa v určitej vzdialenosti od zeme. Vyššie je vzduch taký čistý! Ježiš sa môže skrývať, ale tušíme ho...

ŽIVOT.

E. Necchi.

Dr. Ludovít Necchi narodil sa v Miláne 19. IX. 1876 a študoval lekárstvo a filozofiu ako dôverný priateľ Augustína Gemelliho, s ktorým vždy horlivo debatoval o svetonáhľadných zásadách; bol si veľmi úprimne oddaný a svorne študovali obľúbené svetské vedy; ale na poli náboženskom sa nemohli shodnúť, lebo Necchi bol horlivý katolík, prísne konfesionálneho života, avšak Gemelli bol voľno-myšlienkar a dočasne aj predsedom istej slobodnomurárskej lóže; v tom sa nikdy neshodli. Necchi bol v lekárskych vedách vynikajúcou autoritou v odbore neuropathologie, ale bádala aj v psychologii (o rozličných predstavách a iné), psychofyziologii (o objektívite smyslového poznania, o psychologickéj analýze a pod.), vo filozofii (o probléme priestoru a času, akosti hmotného sveta atď.), a tu hlavne bol obhajcom scholastickej (neoscholastickej) filozofie, pri čom mu bol výtečným vodcom P. Mattiussi, SJ. Veľmi sa zaslúžil o štúdium ľudského poznávania a skvele ukázal, čo zmôže zdravý rozum (*lumen naturale*), osvietený vierou; bol skvelým obhajcom katolíckej náuky v čase, keď to bolo v Taliansku najviac potrebné a keď k tomu patrila nemalá obetavosť voči vyšším cieľom. Bol horlivým pripravovateľom katolíckej univerzity Božského Srdca v Miláne, ktorú konečne založil pápež Pius XI., svätej pamäti, spolu s Gemellim. Stal sa tiež prezidentom talianskej spoločnosti pre filozofické a náboženské štúdie a mal aj dost iných dôležitých verejných funkcií; bol aj terciárom františkánskej rehole. Zomrel pomerne mladý 11. I. 1930. A po jeho smrti sa naraz Gemelli obrátil, složil profesúru histologie a embryologie na univerzite v Turine (kde bol jeho nástupcom do nedávna žid Jozef Levi), vyštudoval teológiu, stal sa kňazom, vstúpil do františkánskej rehole, stal sa profesorom na uvedenej univerzite Božského Srdca. Pre mimoriadne

zásluhy o túto univerzitu je jej permanentný, doživotný Rector Magnificus. Keď mu predložili otázku, prečo a akým vplyvom tak rázne konvertoval, (Gemelli) odpovedal slovami známymi z officia (breviára) o svätom Jánovi Nepomuckom: „Secretum meum mihi, secretum meum mihi.“ Ale my by sme sa ťažko bránili pomysleniu na vplyv mŕtveho už Necchiho. Prípravy na beatifikačný proces Necchiho sú už v prúde.

Univ. prof. MUDr. J. F. Babor.

Zamaskovaný palác.

Keď tak padne ničivá bomba na prízemný, po prípade na jednoposchodový dom, — ako som to videl nedávno v Turine — jej explozívne účinky vidí každý chodec. Inak vec dopadne pri viacposchodových budovách, ak sa podlhovasté výbušné teleso zavŕta do hrebeňa strechy alebo zasiahne časť domu od dvora. Keby sme nevideli detonačné účinky hrozného uvoľňovania stlačenej plynovej masy na vytrhaných a rozfŕkaných oknách a na ceste zanesenej škrídlícou, ťažko by sme si uvedomili blízkosť tej nesmiernej skazy.

Blázon by bol každý majiteľ takého domu, keby ponasádzal nové obložné rámy a upravil celú budovu zvonku tak, aby dostala pôvodný výzor. A predsa my to robíme, keď bomby najrozličnejších vášní explodujú v našom duchovnom paláci. Hovorím, v paláci, lebo každý inteligent, či duchovný či laik, je svojím vzdelaním a životným postavením viacposchodovou budovou, ktorá vyniká nad ostatné. Nuž a keď sa stalo, čo som vyššie spomenul, tento náš bombardovaný palác ostane celý iba zvonku. Trhliny sa totiž starostlivo zamaskujú sympatickým travertínom zdvorilosti a pretvárkou. Žije sa na prízemí náboženskej ľahostajnosti, sebeckta a pohŕdania inými. Často sa, pravda, zostupuje do podzemia hrabivosti, mamonárstva a požívačnosti. Ba sem sa chodí aj po opium smyselnosti a mravnej hniloby. Návštevníkom sa, pravda, pritom rozpráva o veľkolepých salónoch dobra, humanity a počestnosti, ktoré sú vraj na vrchných poschodiach. No nikde nevidno zdvih ani schodište, po ktorom by sa ta chodilo. A pýtať sa nahor, aby sme si ta išli pozrieť, bolo by domácemu pánovi veľmi odporné, ba bola by to priamo bezočivosť a hrubá nezdvorilosť. Tam chodí len on sám, a to tiež len vo zvláštnych životných okolnostiach, ktoré sa ináč v bežnom slovníku nazývajú hryzenie svedomia, alebo po nečakaných úderoch. Pozerá tú hrôzu rozvalín, tú rozkydanosť svojej dôstojnosti. Ale ani vtedy ne-

vidí všetko dobre, lebo sú ešte prášky na uspatie svedomia a okrem toho mravné podzemie a salónne poschodia nemajú rovnaké svetlo.

Len Boh, ktorý vidí vždy a všade všetko, má pojem o tejto spustlosti v impozantnej budove nášho postavenia a vzdelania. Ale aj ľudia sa všeličo dozvedia o takom zamaskovanom paláci. Vyškriabu sa poniklovanou odkvapovou rúrou našich slov a skutkov až hore do „salónov“, azda si odplujú a povedia: Moderný obielený hrob!

E. Macák, SS.

Znehodnotená hodnota.

Haz sa ma ktosi pýtal, prečo mladá nastupujúca inteligenciá tak pudove bočí od kostola... Nuž preto, — odpovedal som, — že jej výchova nedala pochopiť jej životnú dôležitosť a kaleidoskop smyslových pôžitkov dnešného sveta vedel ju pevnejšie zachytiť než nadsmyslová veľkosť domu božieho. Prvý dojem chladu pri vstupe do kostola rýchle sa mení na neprijemný a omínajúci pocit bezúčelnosti či zbytočnosti. Prichádzame do kostola ako ľudia dneška, u ktorých je rozhodujúcou veľmocou vnímanie očí a smyslov vôbec. Rozum a vôľa strácajú u nich — aspoň prakticky — svoje prvenstvo, ktoré im prisúdil už Platón. Nuž a slabé smyslové zážitky vyvolávajú i slabé výkony duševných schopností. A podľa toho sa potom nesprávne formuje aj náš postoj ku kostolu. Vždy sa mýlime, keď ideme do kostola len pre vonkajšie smyslové zážitky, ako je poézia sviatkov, tradicionalizmus, občasná zvedavosť na bohoslužby, spev, hudbu a pod. Ale toto je veľmi biedny a nábožensky bezcenný kapitál domu božieho, ktorý vytĺka väčšina dnešnej pospolitosti zo svätých obradov. Je to uponižujúca skromnosť a nenáročnosť, ktorá sa uspokojí aj čírym listím, — ako leňochod — len aby sa nemusela namáhať za ovocím. Ach, a v kostole je nekomerčne viac ako listie estetických a spoločenských zážitkov. Ale tu našim zatvorí mihalnice telesných očí a vo vrúcnej modlitbe rozumu, vôle i srdca padnúť na kolena a pokorne opakovať: Verím, Pane! Kláním sa Ti!... Ak budeme tento úkon viery uvedomele opakovať viac ráz pri každej návšteve kostola, dom boží sa stane po čase domom našim, našim vlastným, lebo sme dietky božie. Potom pochopíme hodnotu kostola a bude nás doň viesť presvedčenie, hlboká pravda: idem do domu Ježiša Krista, svojho brata, teda i do domu svojho, nie do jeho nájomného domu, ktorý si z neho urobia cez bohoslužby niektoré povrchné, lenivé, zmäkčilé duše.

E. Macák, SS.

Boží spolupracovníci.

Jedným z najväčších darov, ktoré nám dal večný Boh na cestu životom je mohutná sila, ktorá nás ustavične núti a ženie do činnosti, do tvorenia. Tu ako by Boh bol spravil z nás svojich pomocníkov v diehni večnosti. Človek musí tvoriť, a to je už čosi veľké a vznešené. Boh dal zo svojej nesmiernej žiare, sily a svetla i nám podiel, vložil oheň do našej duše, ktorý horí, preniká žilami, ktorý nám nedá pokoj a núti nás tvoriť, napodobňovať i vymýšľať nové cesty. Tvorí hmotné aj duševné hodnoty nielen na záchranu vlastného bytia, ale aj také, ktoré druhým skrašľujú a uľahčujú život. Zapálil plamienok i v našom kahančeku, aby sme hľadali cestu k Svetlu všetkých svetiel, aby sme už tu na zemi si pripomínali stratený raj. Preto je pravým smyslom každej tvorby hľadanie Boha, hľadanie dokonalosti a krásy, hľadanie ľudskejších, ba božskejších foriem nášho života. Preto tvorenie takto chápané živí a povznáša i vtedy, keď po vykonaní diela vkráda sa zavše do našich srdiec akýsi smútok, bolesť, nepokoj, bo zavše musíme pociťovať nedokonalosť; veď to, k čomu sme azda úmornou prácou došli, je len slabým zábleskom toho, čo sme chceli stvoriť, odbleskom iba jedinkého lúča z nesmierneho množstva nám nedostupného svetla.

Sme ľudia, ktorí kradneme svetlá s výšín; ale kým sa nám myseľ vráti späť na zem, držíme na dlani iba niekoľko drobných iskier z mohutného slnka.

Tvorenie je naša spolupráca s Bohom. Každá spolupráca je podmienená vzájomnou shodou spolupracovníkov. Každé dielo musí vychádzať z určitej myšlienky. Boh dal do našich rúk beztvárnu hmotu, aby sme z nej tvorili hodnoty podľa jeho večných úmyslov. A tým úmyslom je láska. Ozajstné hodnoty tvorí len ten, kto vychádza z tohto predpokladu: Z lásky k Bohu a z lásky k bližnému.

A tu prichodíme k najväčšiemu omylu ľudstva: Človek netvorí z lásky k Bohu a netvorí z lásky k bližnému.

Netvorí z lásky k Bohu, lebo zapiera jeho svrchovanosť. Netvorí z lásky k bližnému, pretože bližného mať predpokladá určitú rovnosť ľudí v plnení zákonov božích.

Rornosť v plnení všetkých zákonov a teda i zákonov lásky. A práve človek je ten, ktorý sa zpod tohto zákona najviac vymyká. Nechce vziať na seba rovnako aj povinnosti. Sám si tvorí zákony, sám si určuje bližných. Triedi a to podľa vlastnej zásady a nie božej. Nezná bratstvo synov božích a preto

nepokladá zákon lásky za záväzný pre všetkých a voči všetkým. Útvory, ktorými mal slúžiť Bohu, pomáhať bližným, použil na obranu vlastnej pýchy. Človek nielen že nemá lásky k Bohu a bližnému, ale je žiarlivý aj na ostatných, bráni im v službe božej, bráni im v láske k bližným, aby ich tým viacej pripútal do vlastného otroctva. Človek stráca kontrolu vlastných činov, vládu samého nad sebou.

Človek chcel byť zavše nezávislý, svrchovaný. Závislosť od Boha značí totižto akési obmedzenie vlastného konania a vlastnej vôle, ktoré musíme usmerniť podľa hľadísk večnosti, znamená ustavičnú kontrolu skutkov a tvorivej činnosti našej, znamená neprestajné návraty k studnici najväčšej múdrosti, k láske k Bohu a k láske k bližnému. A to bezpochyby znamená brzdenie našich vášní. Znamená prácu, kde na nákové čase stvárame, krešeme zo seba obrazy synov božích.

Človek stváruje hmotu aj myšlienky podľa svojej vôle. Usiluje dôjsť k tvarom dokonalejším. Mať radosť z dokonalého útvaru je jeho cieľom. A nemusí to byť zlé. Chyba sa začína až tam, keď človek, zaslepený úspechom, sám sa vyhlás za Stvoriteľa a Pána všetkých vecí. Nečiní tak azda preto, že by uznával veľkosť svojho diela, ale preto, že chce byť nezávislým, ktorý nie je Bohu ničím dlžný, ktorý si môže smelo zavolať do vesmíru svoje Neslúžim!

Pokušiteľ sľubuje človeku najčastejšie veľkosť. Budete ako Bohovia. Všetko to bude tvoje! Sľubuje nový raj, bez práce a ťažkosti, ale aj bez lásky! Pretože človek nebude musieť usmerňovať svoje skutky podľa úmyslov božích. Jeho útvory budú slúžiť len a len jemu, a nie bližným. Túžba po tvorení je v nás, je jedným z najradostnejších skutočností práve tak, ako naša túžba po pravej veľkosti. Zachvacuje naše duše ako mocný príkaz boží, ktorému sa neubrání nik a nijaké stvorenie. A je to krásne! Chyti nás za ruky a vedie cez všetky ťažkosti k cieľu, k formám dokonalejším. Každé dielo chceme mať ucelené a dokonalé. Z každého diela chceme mať voľačo. Ak sú naše zámery vo shode so zákonom božím, potom chceme mať z nášho diela uspokojenie a radosť. Preto musíme pristupovať ku každému dielu s láskou. Ona má byť hybnou silou pri stváraní hmoty aj ducha.

Ale my sme zlé deti. Obraciame sa rúhavým výsmechom k Bohu. Vyhlasujeme svoje diela za večný svoj cieľ, ba ideme ďalej, svoje dielo vyhlasujeme za prostriedok boja proti Bohu. Myslíme si, že keď sa nám občas podarí zrkadielkom svojej tvorby odraziť trocha lúčov z večných prameňov božích do tmavého kúta života, že sme vynašli slnko, že sami sme slnkom.

Nejde tu o hrejivú radosť z vykonanej práce. Nie v tom je zlo. Zlo je v pýche a nadutosti človeka. Zlo je tam, kde z prostriedkov dobra spravíme nástroje kliatby a nenávisť, kde hmotu nestvárame a neriadime duchom lásky, ale duchom vzájomnej nenávisť, kde z hmoty nechceme tvoriť modlitby, ale rúhanie sa. Preto sa mení hmota v rukách našich na kliatbu. Lisk našich útvorov nás zaslepuje. Preto nevidíme na vlastné cesty a chceme ukazovať cesty iným. Boh sídli v neprístupnom svetle; budme vďační keď z jeho žiare aj k nám priletí svetlo. Ukazuje nám do života a nie do záhuby, ukazuje nám cestu lásky a nie nenávisť. Ale svieti aj na našu nahotu a biedu, našu slabosť a závislosť. Preto značí otvorenie očí, prijatie tohto svetla i pokoru a lásku.

Ty, Bože, si krásny vo svojej velebnosti, nech sa ti klania v pokore dielo rúk tvojich...

Nie moje meno, ale tvoje meno nech je pochválené, nie moje, ale tvoje dielo nech je chválené.¹

Naše dielo musí mať pečať lásky. Bez nej aj najgeniálnejšie útvory ducha ľudského stanú sa pre ľudstvo kliatbou. Pretože našim dielom bez lásky sa vrháme proti večnému trónu Všemohúceho. Výsledok sami vidíme! Chlieb sa obracia na kameň, ryby na jedovatých hadov. Lietadlá, rádio, svetlo a oheň, čo všetko nám pomôžu bez lásky? Sú iba dlhým radom utrpení. Tie krásne útvory nie sú riadené láskou.

Stelesnené myšlienky, sformovaná hmota, nástroje človekom riadené, obracajú sa proti človeku. Pomstí sa hmota azda zato, že človek chcel ju použiť na výsmech Boha?

Potom sa hmota strašne pomstí.

Jednako ľudia sa nedajú poučiť. Možno po tejto hroznej tragédii svedú všetko na Boha. Možno kamene, nástroje, hmota budú opäť mlčať nemotou vekov ako snívajúce železné beštie, možno potom neozvú sa na ďalšie rúhavé výzvy súboja človeka s Bohom. Ale azda len preto, aby tým hroznejšie znovu zem sa otriasala a naplnila sa hrôzou ich apokaliptickej pomsty.

Nástroj v rukách lekára i vraha je rovnako poslušný, je riadený vôľou človeka; ale pokiaľ je v rukách našich, zladme svoje snahy s úmyslom večného Tvorca, nášho Majstra a budme naozajstnými jeho spolupracovníkmi. Nevyužívajme slobodnú vôľu, nenúťme hmotu do foriem bohorúhavých, ale stvárame ju do modlitby lásky.

Július Senaj.

¹ Nasled. Krista 3, 4, 5.

LITERATÚRA.

Dr. BERNARDIN KREMPEL: *Der Sinn des Messopfers*. Verlag Räder und Co., Luzern 1942. Str. 96, cena neudaná. Stredobod cirkevnej liturgie je svätá omša. Preto ak chceme, aby liturgické hnutie, ktoré sa radostne šíri aj u nás, bolo správne chápané vo svojej podstate, musíme naučiť veriacich katolíkov rozumieť svätej omši. Bez svätej omše nielo liturgie, lebo vyvrcholením liturgie je svätá omša. Tento cieľ má tiež táto knižočka, ktorá dogmaticko-liturgicko-historický vysvetľuje kánon svätej omše s omšovým formulárom sviatku najsv. Trojice. Autor uvádza latinský text kánonu a jeho nemecký preklad a pod čiarou ho vysvetľuje tak, aby mu dobre rozumel laik. Pravda, hlbavejší človek bude hľadať dôkladnejšie odôvodnenie; preto na konci knihy sú pripojené vysvetľujúce texty cirkevných snemov, cirkevných Otcov a učiteľov, ako aj poznámky najnovších autorov. Je to stručný, ale vecne veľmi výstižný výklad svätej omše. Odporúčam najmä bohoslovcov, ktorí sa pripravujú na kňazské svätenie, ale aj laickým apoštolom, ktorí čerpajú duševnú silu zo svätej omše. — im.

OTTO KARRER: *Über moderne Sekten*. Verlag Räder und Co., Luzern. Str. 134, kart. Fr. 3.50. Známy švajčiarsky znalec svätého Písma Karrer, opisuje v tejto knihe vznik a činnosť moderných siekt. Vybral si sekty najznámejšie a najrozšírenejšie, z ktorých sa odštepili iné menšie sekty. Zaoberá sa sektami je preto dôležité, že sekty odôvodňujú svoje učenie Písmom svätým a učením svätých Otcov; preto sa nenačím čudovať, že pomýlili už mnohých. Známa je bludná náuka sektárov o pravej Cirkvi, o príchode Kristovom, o poslednom súde, o pôvode človeka, o manželstve, o hriechu atď. Autor v knihe vysvetľuje ponajprv vznik jednotlivých siekt a potom kriticky študuje ich učenie a súčasne ho aj vyvracia. Knihu odporúčam najmä kňazom, lebo nájdú v nej stručne shrnuté všetko, čo treba vedieť o moderných sektách. Poslúži aj laikom, lebo v slovenčine nemáme knihu, ktorá by nám vysvetľovala otázku siekt s katolíckeho hľadiska. — im.

Dr. PAUL WILH. WIDMER: *Katolische Zelenarbeit*. Verlag Räder und Co., Luzern 1938. Str. 76, cena neudaná. Kniha patrí k najzaujímavejším štúdiám posledných čias o práci mužov v katolíckej akcii. Vieme dobre, s akými ťažkosťami zápasí uskutočňovanie KA u nás. Príčiny toho sú mnohé,

teoretické aj praktické. Bolo by na čase, aby sa už našli horlivci, ktorí by previedli veľké dielo KA tak, ako je naznačené v tejto knihe. Hoci je tu reč výlučne o akcii mužov, jednako organizačný plán so všeobecného hľadiska hodí sa pre celú KA. Cesta, ktorá vedie k rozvinutiu KA medzi mužmi, podľa autora je: Eucharistia, liturgia a exercície. V organizácii potom najlepšie sa uplatňuje bunkový systém. Veľmi jasne je v knihe vysvetlená teória a súčasne presne naznačený postup v praxi pri rekatolizácii všetkých složíek spoločnosti. Knihu bolo by našim preložiť. Vrele odporúčam. — im.

R. KARDINAL MERRY DEL VAL: *Worte der Führung*. Predslov napísal Dr. M. S. Gillet, generál OP. 5. vydanie. Verlag Räber und Co., Luzern 1939; str. 109, cena neudaná. V 12. kapitolách sľhňa kardinál svoje dlhoročné skúsenosti vo vedení duší a Cirkvi a dáva laikom vyskúšané pravidlá náboženského života. Nie sú to pravidlá teoretické, ale popretkávané príkladmi denného života, na ktorých ukazuje autor blahodarný vplyv vernosti k Bohu na život. Ostať verným pravidlu, zákonu, znamená utvrdzovať sa na ceste k dobru a k šťastiu. Tieto otcovské rady veľkého kardinála odporúčam na rozjímanie. — im.

Dr. RUDOLF HORVAT: *Zagreb. Povijest hrvatskoga glavnog grada* 1942. Str. 142.

MILUTIN MAYER: *Slobodni Grad. Povijesna pripovijest iz prošlosti Zagreba* 1942. Str. 128. Cena 25 kun.

JURAJ GOLUBIČ: *Nauka o zvijezdama. Pučka astronomija* 1942. Str. 94.

Dr. BOŽIDAR ŠIRSLA: *Hrvatska Pjesmarica. Rodoljubne, narodne, umjetničke i društvene popijevke s notama sa jeden glas* 1942. Str. 164.

Dr. VINKO MAUDEKIČ: *Temelji Ratarstva: Opča ratarska nauka sa sľibama* 1943. Str. 118. Cena 25 kun.

KALENDAR: *Danica* 1943.

Knihy vydalo Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima Zagreb, troj Kralja Tomislava 21.

K zmenám adresy. Všetky zmeny adresy vybavuje administrácia pred expedíciou Smeru. Ale musíte uznať, že zmenu adresy nemôže previesť vtedy, keď pisateľ nenapíše ani svoje meno, ani adresu. V poslednom čase dostali sme urgencie, že už tak a tak dlho som na inom mieste, a Smer mi posielate na staré miesto; lež milý pisateľ sa ani nepodpísal ani nenapísal adresu. Vyzerá to neraz ako bezmenný list. Zaznamenávam to len ako kuriozitu, lebo napísať list a nepodpísať sa, to nie je nič mimoriadne. Takéto zvláštnosti redakcie sa vôbec nedotknú, ale administráciu privedú do pomykova. Preto pri zmene bydliska ráčte napísať aspoň meno a budúcu adresu. Nás to poteší, a vám to iste bude príjemné.

Ctp. bohoslovcem. Vo vás vidíme žulových stvárňovateľov našich myšlienok. Vieme dobre, že vy ste soľou usmievavého Slovenska, preto netreba zdôrazňovať, že s vašou spoluprácou rátame na každom kroku. Naplňte sa apoštolským duchom svätého Pavla, aby ste obstáli na diecéznom fronte, ktorý je len nepatrnou súčiastkou mohutných akcií, ktoré podniká Cirkev Kristova na Slovensku.

Vdp. profesorom stredných škôl. V minulom čísle sme vás upozornili, že študentom dávame Smer za snižený poplatok alebo na vaše odporúčanie zadarmo. Preto vás úctivo prosíme, aby ste upozornili svojich žiakov na náš časopis. Viete dobre, že pre vysokoškolákov otvorili sme zvláštnu rubriku, do ktorej si sami píšú. Stredoškólači sa pripravujú na univerzitu. Keď teda budú v spojení so Smerom, súčasne budú spojení s katolíckym programom bratislavských vysokoškolákov.

Súbeh. Viacerí smeristi napísali kritiku na obálku nášho časopisu. Nie je možné všetkým vyhovieť. Pošlite nám ideové návrhy. Tie najlepšie primerane odmeníme. Poznáte náš cieľ, nuž pokúste sa zvýrazniť ho obrazne.

K. C. Na obálke Smeru odpovedám na viaceré listové dotazy nie preto, aby všetci vedeli, čo mi niektorí píšú, lež preto, aby sa z odpovedí všetci poučili. Osoby neprehrádzam a jednou poznámkou dávam odpoveď na viaceré listy.

M. F. Keď som v minulom čísle značke K. V. radil, aby sa neučila rodoláske od arizátorov atď., vôbec som nemyslel na tých, ktorí čestne plnia svoje povinnosti, a najmä, nemal som na mysli inú osobu okrem tej značky. Odpoveď bola všeobecná, a keď sa niekoho súkromne citlivo dotkla, to je jeho osobná vec. Bola to odpoveď celkom vecná, o tom nenačím pochybovať.

L. P. Všelijako sa kradne. Keď sa v úrade riadne nepracuje, to je tiež krádež. Štát alebo podnik vás

neplatí preto, aby ste sa s kolegyňami celé hodiny rozprávali alebo „úradne“ prechádzali po meste, ale preto, aby ste úradovali. Keď stránky nadávajú na úrad, to sa potom priamo vzťahuje na Vás.

F. Ž. To je práve chyba, že horliví katolíci vyhýbajú činnosti v katolíckej akcii. Dobré žiť duchovne, to je základ. Ale sám Kristus Pán nám dal príklad, že to nestačí. On bol svätý, najsvätejší Boh, preto išiel loviť duše. Dnes svätá Cirkev, Kristova nevesta, každého volá na rybolov duší. Keď sa na tomto rybolove nezúčastnia duše horlivé, duše presiaknuté životom Kristovým, nemôžeme ich pomenovať horlivými. Od koho vlastne máme očakávať pomoc? Od tých, čo nábožensky živia? Tí čakajú na duchovne živých. Preto myslím, že je to zrejme, aby ste sa stali apoštolom katolíckej akcie.

G. I. Nikdy som neriešil v Smere otázky politické, lebo dogmaticko-morálne zásady, o ktorých píšeme stále, vzťahujú sa na každú ľudskú činnosť, teda aj na politiku. Podľa toho teda mohli by ste si dať odpoveď aj na otázku, či máte byť členom strany. Ale na uváženie vám odpovedám: Každý národ je dielo božie, má teda boží nárok na jestvovanie. Aby jestvoval, musí tvoriť duševný aj fyzický organický celok. Vonkajší prejav tejto vnútornej jednoty prejavuje sa v organizácii, ktorú reprezentuje strana. Že je politicky nevyhnutná, o tom nieto najmenej pochybnosti. Keď sa teda cítite národovcom, nemôžete sa vylučovať z organického celku národa. A keď sa vylučujete, nuž buďte skromný a aspoň pred ľuďmi netrúbate, že ste taký alebo onaký národovec. To isté by som povedal o katolíkoch, ktorí v reči bývajú pápežskejší ako pápež, ale keď pápež povedal, aby boli členmi katolíckej akcie, tak okrem prikyvnutia nosom nevykonali nič. Ich osobné pohodlie je im milšie ako borba a boj. To je zrejme. Ale tým nepatrí budúcnosť.

N. A. Najvyššie hodnoty zastávajú a predstavujú hodnotne najvyšší a najcennejší ľudia. Ale nemusí to byť vždy tak. Môže sa stať, že časové okolnosti postavia na prestol reprezentácie veľkých hodnôt ľudí prostredných alebo aj podprostredných. Tým, pravda, vec sama nie je znehodnotená, len zle reprezentovaná. A keby ste videli, že aj tí najsúcejší ľudia sklamali alebo padli, nikdy sa nesmiete znechutiť a zanechať cestu dobra, lebo ideál je viac ako ten, čo ho predstavuje. Za sväté ideály hodno žiť aj mrieť.

SMER, revue pre duchovný život. Vydávajú trencianski dominikáni. Zodpovedný redaktor Dr. I. Müller. Používanie novinových známok povolené výmerom Min. dopr. a ver. prác, rezort poštový v Bratislave pod čís. 144.487-III/1-1940. Dozorný poštový úrad Trenčín. — Tlač: V. Čelko, Trenčín.